

VEENFABRIEK

2
0
1
8

Pinokkio | na de Premiere | foto: Nichon Glerum

INHOUD

INHOUD.....	2
2018 IN QUOTES.....	3
NAGEKOMEN BERICHTEN 2017	3
SPACE ELEVATOR	4
GET LOST REIZIGER IN MUZIEK TITLE WITH LOGO	4
PINOKKIO	4
THEATER VOOR KETI KOTI STAMBOOMMONOLOGEN.....	5
PINOKKIO IN DE JAARLIJSTJES VAN BESTE TONEEL 2018.....	6
ALLES VAN WAARDE	6
SAMENVATTING.....	8
1 ACTIVITEITEN 2018	9
1.1 GROTE ZAAL/LOCATIE PINOKKIO.....	10
Een vrolijk en wrang volksfeest met de allernieuwste leugens.....	10
LA COMPAGNIE DU TIRE-LAINE	11
1.2 MIDDEN/KLEINE ZAAL ALLES VAN WAARDE.....	11
Met compassie, zelfspot en muziek die zich tekortgedaan voelt, maakt de Veenfabriek je met Alles van waarde deelgenoot van een titanenstrijd tussen idealistische wereldverbeteraars overtuigd van hun eigen gelijk.....	11
VENEZUELA.....	12
1.3 SLEUTELWERK SPACE ELEVATOR.....	13
Wil je vliegen als een vogel, dan kan dat. Je hoeft het alleen maar te willen en dan downloaden we die optie voor je.....	13
SLEUTELWERK.....	13
BIOPARTNER CENTER LEIDEN	13
1.4 SLEUTELWERK TITLE WITH LOGO.....	14
Wat wil je worden? Dat is niet de vraag. Het gaat er vooral om: Wie wil je worden.....	14
1.5 VEENNACHT GET LOST FESTIVAL.....	15
1.6 VEENNACHT THEATER VOOR KETI KOTI.....	16
De Veennacht Keti Koti	16
Van harte welkom bij de eerste editie van theater voor Keti Koti	17
1.7 VEENPROEVEN.....	18
1.8 OVERIGE ACTIVITEITEN.....	20
2 TALENTONTWIKKELING.....	21
2.1 ONDERWIJS	21
T.I.M.E.	21
ArtEZ toneelschool Arnhem	22

ArtEZ alle opleidingen.....	22
ArtEZ muziektheater en AHK Scènografie.....	22
Stages.....	22
2.2 DE ONTDEKKINGEN.....	23
EUREKA, BITCH.....	24
DE ONTDEKKINGEN 2017/2018.....	24
De nieuwe lichting Ontdekkingen. 2019/2020.....	28
2.3 NIEUWE MAKERS KASSETT.....	29
HOOFDROL (2017).....	29
KRAAK (2018).....	30
2.4 COMMUNITY ART LEIDEN TE WATER.....	30
Een futuristische muziektheatervoorstelling voor en door Leidenaren.....	30
3 HET PUBLIEK VAN DE VEENFABRIEK 2017/2018.....	32
3.1 BEZOEKERSAANTALLEN AMBITIE.....	32
3.2 BEZOEKERS PER PRODUCTIE.....	33
3.3 COPRODUCTIES SAMENWERKINGEN.....	34
3.4 GEOGRAFISCHE SPREIDING.....	34
4 ONTWIKKELING ORGANISATIE.....	36
4.1 EVALUATIES.....	36
4.2 SAMENWERKEN MET DE LEIDSE SCHOUWBURG.....	37
4.3 OVERIGE SAMENWERKINGEN.....	39
4.4 EIQ LIQUIDITEIT SOLVABILITEIT.....	39
4.5 KANSEN EN RISICO'S.....	40
5 WERKGEVERSCHAP OPDRACHTGEVERSCHAP.....	42
5.1 BESTUUR DIRECTIE.....	42
5.2 CODE CULTURELE DIVERSITEIT.....	43
5.3 CODE CULTURAL GOVERNANCE.....	43
5.4 FAIR PRACTICE CODE.....	43
5.5 TOEPASSING WNT.....	43

2018 IN QUOTES

NAGEKOMEN BERICHTEN 2017

JAARLIJSTJES: De critici over seizoen 2017/2018 | Theatermaker
 "Marijn Lems (recensent NRC, Theaterkrant, Groene Amsterdammer):
Beste Gezelschap: Veenfabriek

Beste Acteur (van welk geslacht dan ook): Phi Nguyen, voor zijn rollen in *Ophelia* (Veenfabriek) en *Pinokkio* (Veenfabriek)

Best nieuw geschreven tekst: *Ophelia* (Veenfabriek)"

TOPVIJF VAN ACTEURS VAN HET SEIZOEN 2017-2018 | RiRotheater.blogspot.nl
"Jacobien Elffers voor haar rol in *Ophelia* van Veenfabriek /Joeri Vos
Jacobien Elffers maakt in *Ophelia* moeiteloos de tijdsprong van *Ophelia* die een dialoog heeft met Hamlet naar Harriet die bekvecht met Berlioz. Van het Engels met een Iers accent, als Harriet Smithson, schakelt ze probleemloos naar het Nederlands als ze redetwist met Hamlet of met de Regisseur. Ook met het Amerikaans Engels van een tiener en het Frans in het *Chanson de Solomom* heeft ze geen enkele moeite. Wat Elffers in de waanzinscène en in de sterfscène uit de opera *Hamlet* van Ambroise Thomas laat zien, is van ongekend hoog niveau."

SPACE ELEVATOR

Met de Veenfabriek naar een ander leven | Leidsch Dagblad

"De Veenfabriek noemt 'Space Elevator' een sleutelwerk: (...) een voorstelling die niet af is, waaraan gesleuteld wordt. Zij bestaat uit drie delen: eerst de feestelijke opening, dan een verbeelding (verklanking eigenlijk) van hoe het is om alleen maar als bewustzijn, zonder lichaam te leven en ten slotte een speelse theoretische achtergrond. En steeds is er muziek, die de poorten naar een andere wereld opent. 'Space Elevator' is een voorstelling die overgave vraagt van de toeschouwer."

GET LOST | REIZIGER IN MUZIEK | TITLE WITH LOGO

Get Lost succesvol steegfeest | 3voor12.vpro.nl

"Scheltema wordt opgestart met een geweldig optreden van muziektheatergezelschap Veenfabriek en studenten van ArteZ Toneelschool. Reiziger in Muziek, een ode aan een vervlogen tijd, wordt gespeeld door tien jongeren met allemaal een ander stemgeluid. Van klassiek, Oost-Europese volksmuziek en Afrikaanse muziek, tot opera waar de ramen bijna van barsten, en alle bestaande en nieuwgecreëerde genres daartussenin. Er wordt gezongen in verschillende bestaande talen en zelfgebrouwen talen met herkenbare ingrediënten. Een gitaar wordt ingezet als accessoire, terwijl er op de cello gitaar gespeeld wordt. Gebruiksvoorwerpen worden ingezet als instrument. Dit alles wordt hilarisch aan elkaar gebreed doordat spelers als presentator op oersaai en herkenbaar stoffige wijze over muziek praten. Bach wordt doodgeanalyseerd. Veelbetekenende woorden worden dusdanig aan elkaar gepuzzeld dat ze alle betekenis verliezen. Het ene item is nog bezig terwijl het volgende al begint. Eigenlijk kom je zes paar ogen en twee paar oren tekort!" (...) "In de industrieel ogende bovenzaal van Scheltema, te midden van het kriskras verspreide publiek, begint het theatergezelschap Veenfabriek aan het repeterend zingen van de reclameslogan van Sorbo. In felgekleurde schmink, aangekleed in diverse merken mengt het internationale gezelschap zich door het publiek om een aaneenrijging van slogans, audiomanipulatie en scherpe consumptiemaatschappijkritiek aan het publiek op te voeren. Sommigen lagen dubbel van het lachen, anderen schuifelden wat ongemakkelijk op hun stoel. Al met al liet het publiek de gedanste en gezongen klacht tegen de consumptie maar gewoon over zich heen komen. Misschien heeft het tijd nodig om te bezinken."

PINOKKIO

★★★★ Theaterkrant

"In de handen van regisseur Joeri Vos wordt *Pinokkio* een subversieve trip over waarheid, leugens, vrijheid en verantwoordelijkheid. Daarmee is zijn bewerking een prikkelend contrapunt ten opzichte van de moralistische manier waarop het klassieke verhaal van Carlo Collodi normaal gesproken verteld wordt. "

"Zo geeft Vos een nieuwe invulling aan het begrip muziektheater. De vorm gaat een spannend huwelijk aan met de composities van Paul Koek en de Franse Compagnie du Tire-Laine, wier Roma- en Klezmerinvloeden goed aansluiten bij het rauwe milieu dat Vos neerzet."

★★★★ Volkskrant

"Veenfabriek verpakt met Franse gastmuzikanten uit Lille de post-truth in een zomers en scabreus volksfeestje."

★★★★ NRC

"Joeri Vos bewerkte het klassieke verhaal tot een scabreuze vertelling in de geest van Hans Teeuwen over een jongen, gespeeld door Phi Nguyen, die tot seksuele wasdom moet komen. Dat hij als houten jongen een andere, bruine kleur heeft, betekent dat hij er nooit bij zal horen, zegt *Pinokkio*, in een hint naar grotere thema's." "Hoofdzaak is dat *Pinokkio* bij Vos een antiheld is, een recalcitrante leugenaar die geweld niet schuwt en een zelfzuchtige hedonist. (...) Terwijl de band Compagnie du Tire-Laine er een feestje van maakt, toont *Pinokkio* hoe verlangen naar vrijheid kan uitlopen op nihilisme."

Een van de hoogtepunten van *Oerol 2018* | Dagblad van het Noorden

"Zo maakte Joeri Vos (...) met zijn eigenzinnige versie van *Pinokkio* voor de Veenfabriek een volksfeest, waarbij het volk zich gewillig liet meezuigen in het populisme van de tot opstandig ventje verworpen pop. Een *Pinokkio* vol tegenstellingen, fout als de pest en juist daarom uit het goede hout gesneden. Met daarbij een fantastische rauwe vormgeving (...) van Mats Boswijk (...). De eclectische muziek van La Compagnie du Tire-Laine maakte dit festijn compleet."

Chaos bij *Pinokkio* in de zaal | Leidsch Dagblad

"*Pinokkio* is een houten pop die heel erg graag een echt jongetje wil zijn. Het is de Veenfabriek gelukt om de marionet tot leven te wekken. Zelden was het zo'n chaos in de Leidse Stadsgehoorzaal. In het midden van de zaal ligt een gestrande boot op een tapijt van honderden gekleurde balletjes. Het is alsof de ballenbak is omgekieperd. De Stadsgehoorzaal is één grote speeltuin. Er trekt gedurende de voorstelling een bonte stoet van dwaze figuren voorbij. Het is weer een ouderwetse Veenfabriekvoorstelling: muziektheater in optima forma. Gelaagd acteerwerk, fantastische muziek en een overdonderend schouwspel."

THEATER VOOR KETI KOTI | STAMBOOMMONOLOGEN

"Romana Vrede, Joeri Vos en ik spraken lang geleden eens af om te fantaseren over Keti Koti als officiële nationale feestdag. Om te herdenken en te vieren. We zullen niet de eersten zijn met deze wens. Wel toevallig drie theatermakers die elkaar bewonderen. Met goedkeuring van Bo Tarenskeen en Theater Na de Dam als inspiratie noemen we ons initiatief Theater Voor Keti Koti. Wees welkom! Ik zal zorgen voor een hapje en een drankje!" | Phi Nguyen, acteur Veenfabriek

Nieuw theaterfestival viert de afschaffing van de slavernij | NieuwWij.nl

"De complexiteit van de geschiedenis wordt op een prachtige manier zichtbaar tijdens de theatervoorstelling *Stamboommonologen*, waar het

festival mee afsluit. De Rotterdamse Joy Larissa Delima (...) schuwt geen ongemakkelijke vergelijking met het heden. "Dit jurkje dat ik aan heb, is ook gewoon van de H&M. Het is gewoon heel chill om er goedkoop leuk uit te kunnen zien." Die filmpjes over de nare arbeidsomstandigheden, die "ga ik natuurlijk echt niet delen". Als ze een verrassende ontdekking doet over haar stamboom, wordt de verwarring - na de DNA-test waar elf nationaliteiten uitkomt - alleen maar groter. "Ik ben trots en schaamte, vriend en vijand." Maar ze zou vooral zo graag, eens niet een van de elf, maar alle elf willen zijn."

PINOKKIO IN DE JAARLIJSTJES VAN BESTE TONEEL 2018

NRC | 3. Pinokkio - Joeri Vos, Veenfabriek en Compagnie du Tire-Laine

"Als geen ander weet Joeri Vos met De Veenfabriek de afgelopen jaren het genre muziektheater nieuw leven in te blazen. Op onnavolgbare wijze verbindt hij een gelaagde intellectuele inhoud met een muzikale dramaturgie, die zich weinig aantrekt van lineariteit of narratieve logica, maar daarmee des te meer ruimte biedt om de gekozen thematiek op allerlei uiteenlopende wijzen te benaderen. En tóch wordt het geen onsamenhangend soepzootje: de integriteit en stijlvastheid van muzikanten en acteurs en de beheersing die Vos toont in de manier waarop hij zijn materiaal componeert zorgen ervoor dat je van begin tot einde met zijn voorstellingen wordt meegevoerd.

Pinokkio bespeelt zo de heilige trifecta van hoofd, hart en onderbuik en wordt magistraal theater." | Marijn Lems¹

Dagblad van het Noorden | 2. Pinokkio - De Veenfabriek

"Regisseur Joeri Vos, in Groningen begonnen bij de Noorderlingen, introduceerde op Oerol een Pinokkio als nare, opstandige schreeuwbeekpop. Ook al ex-Noorderling Mats Boswijk bouwde een rauw tentendecor. Daarin liet het publiek zich door de volpopulistische Pinokkio verleiden tot massaal mee-eten, drinken en dansen op muziek van La Compagnie du Tire-Laine. Een fout maar mooi feestje." | Eric Nederkoorn

Parool | 1. Pinokkio, Veenfabriek

"Regisseur Joeri Vos maakte van Pinokkio een lekker ambigu theaterfeest, waarin het houten jongetje zich in zijn zoektocht naar persoonlijke vrijheid ontpopt tot raspopulist die zijn publiek schaamteloos medeplichtig maakt. Een ode aan de leugen en een waarschuwing voor mensen die de waarheid iets te graag naar hun hand zetten" | Sander Janssens

ALLES VAN WAARDE

★★★★ Volkskrant

"Eigenzinnig, bijzonder en een beetje ongemakkelijk. (...) Dit oergevecht tussen de generaties, elk op hun eigen manier beperkt en onmachtig, wordt hardnekkig uitgespeeld, met de moeder (Jacobien Elffers) als stijfkoppig middelpunt. (...) ware het niet dat Elffers het op een goede manier ongemakkelijk houdt, en bijzonder. Een beetje zoals de muziek."

★★★★ NRC

"(...) De resulterende harmonie tussen tekst, spel en muziek - en daarmee tussen vorm en inhoud - maakt de voorstellingen van de Veenfabriek volstrekt uniek. (...) In de gelaagde tekst komen geschiedenis, politiek en menselijk drama op prikkelende wijze bij elkaar. (...) Door middel van een weerbarstig gezinsdrama stelt Vos boeiende vragen over de polarisatie en over de mogelijkheid van kwetsbaarheid en wederzijdse

toenadering.”

IJZERSTERK FAMILIEDRAMA OP DISSONANTEN | Theaterkrant

“De scherpe dialogen van Joeri Vos maken het conflict tegelijkertijd invoelbaar, tragisch en lachwekkend.(...) “Jacobien Elffers is ijzersterk als de volstrekt gefrustreerde linkse Mary. (...) Aan Phi Nguyen, wiens spel in een aangrijpende overtuigende zenuwzinking met huilbui culmineert, heeft ze een sterke tegenspeler.(...) De dissonanten die Ton van der Meer produceert achter zijn muziekinstallatie vormen de perfecte muzikale score bij het stuk, en zetten de spanning die tussen de verschillende generaties auditief kracht bij.”

RELEVANTE KANTTEKENINGEN BIJ HEDENDAAGS IDEALISME | Parool

“In een wrange, humoristische tekst bevraagt Vos ieders motieven. Gaat Huy echt naar Venezuela omdat hij gelooft dat hij het goede doet, of vlucht hij uit zijn links-artistieke-piepknor-nest?”

EEN WONDER VAN BEDRIEGLIJKE EENVOUD | DeClaus Theatertekstkritiek

“*Alles van Waarde*, de tekst die regisseur Joeri Vos voor zijn eigen gezelschap De Veenfabriek schreef, is een wonder van bedrieglijke eenvoud. Vos schreef een vlotte, in het realisme verankerde tekst over de relatie tussen een moeder en een zoon. Mary is een linkse activiste, wier journalistieke loopbaan op een zijspoor is geraakt. Haar zoon Huy, met deels Vietnamese roots, is een muzikaal wonderkind dat het conservatorium niet afmaakte en beroepsmilitair werd. Kort voor hij op vredesmissie naar Venezuela gaat, bezoeken ze samen de aan een rolstoel-met-spraakcomputer gekluisterde grootvader Luuk. En natuurlijk komt het gesprek tussen moeder en zoon al gauw op de merites van hun zeer uiteenlopende politieke overtuigingen. Voeg hier nog een vlogs-producerende componist van 80 aan toe, muzikale intermezzo's, opa Luuks op hol geslagen spraakcomputer en klaar is Kees.

Serieuze inhoud, heldere vorm, *comic relief*. Zou je denken. Want ondanks een aantal duidelijk herkenbare thema's is een even herkenbare uitspraak eigenlijk niet te ontdekken. Vos lijkt het noch openlijk noch verholen met dit of dat personage eens, of het nu om hun visie op de 'waarde-loosheid' van idealen in een postmoderne wereld gaat, over de (vermeende) breuk tussen de componist van hedendaagse muziek en de luisteraar, of om het verband tussen vredesmissies, oorlog en kapitalisme. De argumenten voor en tegen, linksom en rechtsom van zowel moeder Mary als van zoon Huy, als van componist Mies zijn alle invoelbaar en verdedigbaar.”

SAMENVATTING

- 2018 was voor de Veenfabriek een vol en fantastisch jaar. Met veel nieuwe muziektheaterproducties. Te zien en horen op locaties, festivals, in theaters door Nederland en in eigen huis in Leiden.
- De voorstelling Pinokkio stond in drie Nederlandse kranten in de top drie van beste voorstellingen van 2018. (NRC, Parool, DvhN) Ook de andere grotere productie "Alles van Waarde" werd unaniem lovend door de pers ontvangen.
- De 'ontdekkingen' rondden in 2018 hun talentontwikkelingstraject af met een eigen festival, en staan als jonge makers stevig op de kaart.
- De Veenfabriek werkte o.a. samen met La Compagnie du Tire-Laine, Het Muziekgebouw aan 't IJ, Het Nationale Theater, Songs of Freedom, Scheltema Leiden, MS10, Poppodium Gebr. De Nobel, Toneelgroep De Vlieg, KASSETT, Oerol, Vis-a-vis, Bostheater Amstelveen, ArtEZ toneelschool, Stichting Bind, Bio Science Park Leiden en Café het Haventje in Roelofarendsveen
- De Veenfabriek veroverd een steeds steviger plek in Leiden: de gemeente verhoogde de structurele subsidie met ca. 46.000 euro, de Veenfabriek organiseerde samen met de partners in de Marktsteeg voor de eerste keer het succesvolle "Get Lost Festival", wat in 2019 een vervolg krijgt in het Leidse cultuurkwartier.
- De Veenfabriek en de Stadsgehoorzaal/Schouwburg Leiden trekken vanaf 2018 steeds vaker samen op en spreken beiden de wens uit die samenwerking de komende jaren verder te intensiveren.
- De Veenfabriek initieert "Theater voor Keti Koti", samen met Het Nationale Theater en Songs of Freedom: een muzikaal/theatrale avond rondom de herdenking van de afschaffing van de Slavernij. Het doel: over tien jaar is Keti Koti een nationale vrije dag waarop iedereen in Nederland dit belangrijke moment uit onze geschiedenis viert en herdenkt.
- De Veenfabriek speelde 38 'Groot' en 63 keer 'Klein' voor bijna 15.000 bezoekers. Het aandeel betalende bezoekers stijgt. Ook de publieksinkomsten zijn gegroeid. Daarmee voldoet de Veenfabriek opnieuw ruimschoots aan de prestatieverplichting van het fonds.
- De Veenfabriek zet zich stevig in voor talentontwikkeling met de begeleiding van de Ontdekkingen; de studenten van de muziektheater masteropleiding TIME studeren af in de Leidse Schouwburg; met lessen op verschillende kunstvakopleidingen stageplaatsen in producties werkt de Veenfabriek in 2018 met meer dan 200 studenten. De Veenfabriek zette zich ook in voor de begeleiding van de Veenfabriek-Nieuwe Makers van muziektheatercollectief KASSETT.
- De organisatorische veranderingen die voor de periode 2017-2020 zijn ingezet in 2017 beginnen in 2018 vruchten af te werpen. De Veenfabriek presteert artistiek op hoog niveau. Op zakelijk/organisatorisch vlak is er een flinke professionaliseringsslag gemaakt.
- Het solvabiliteit-percentage (eigen vermogen/vreemd vermogen*100%) komt uit op -20% Door de niet in de balans opgenomen toegezegde subsidie is het redelijk te verwachten dat de Veenfabriek op de lange termijn aan zijn verplichtingen kan voldoen.
- Aan de hand van de current ratio (vlottende activa/ kort vreemd vermogen) wordt de liquiditeit beoordeeld. De ratio is 1,91 Daarmee is er geen probleem met de liquiditeit op korte termijn.
- Het EIQ bedraagt in 2018 42,4%, waarmee de Veenfabriek het vertrouwen heeft op de lijn te zitten waarmee in de periode 2017-2020 een gemiddeld EIQ van 41,5% gehaald zal worden.
- Het bestuur hanteert de Governance Code Cultuur als leidraad. Ook onderschrijft de Veenfabriek De Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code.

I ACTIVITEITEN 2018

- 2018 was voor de Veenfabriek een vol en fantastisch jaar. Met veel nieuwe muziektheaterproducties. Te zien en horen op locaties, festivals, in theaters door Nederland en in eigen huis in Leiden.
- De Veenfabriek maakte of werkte mee aan in totaal 22 unieke voorstellingen, Sleutelwerken, veennachten, veenproeven en festivals
- De Veenfabriek speelde 38 keer in de "grote zaal" (of locatie) en 63 in de "kleine zaal" (of locatie)
- 68 van die voorstellingen waren coproducties of samenwerkingen. De Veenfabriek werkte samen met onder andere La Compagnie du Tire-Laine, Het Muziekgebouw aan 't IJ, Het Nationale Theater, Songs of Freedom, Scheltema Leiden, MS10, Poppodium Gebr. De Nobel, Toneelgroep De Vlieg, KASSETT, Oerol, Vis-a-vis, Bostheater Amstelveen, ArteZ toneelschool, Stichting Bind, De Leidsche Schouwburg/Stadsgehoorzaal, Bio Science Park Leiden en Café het Haventje in Roelofarendsveen.
- 17 voorstellingen stonden in het teken van talentontwikkeling, 12 voorstellingen waren in coproductie met KASSETT, in het kader van de Nieuwemakersregeling verbonden aan en begeleid door de Veenfabriek.

I.I GROTE ZAAL/LOCATIE | PINOKKIO

MUZIEK | THEATER | GROEI | VERLEIDING | VERLANGENS | LEUGENS

Een vrolijk en wrang volksfeest met de allernieuwste leugens.

Credits

De Veenfabriek i.s.m. muziekensemble La Compagnie du Tire-Laine uit Lille (FR) | regie | Joeri Vos | tekst | Joeri Vos, Teun Smits (naar de verhalen van Carlo Collodi) | muziek | Paul Koek, La Compagnie du Tire-Laine | met | Phi Nguyen, Reinout Bussemaker, Jacobien Elffers, Roland Haufe, Ruta van Hoof, Milena Haverkamp, Ton van der Meer, John van Oostrum, Bastiaan Woltjer, Teun Smits, Vita Coenen, Joeri Vos, Paul Koek, Niki Verkaar, Arnaud van Lancker, Benoit Sauvage, Yann Deneque, Frédéric Tetaert | kostuums | Vita Coenen | vormgeving | Mats Boswijk | techniek | Tom Brinkkemper, Manuel Boutreur, Jannes Noorman, Wilbert van den Boogert | productie | Rianne Valstar | marketing & publiciteit | Phylicia Kaldenhoven | campagnebeeld | Anne Harbers | grafische vormgeving | Isabel Valstar

Joeri Vos en Paul Koek bewerken de Pinokkio van Carlo Collodi tot een eclectisch feest over verleiding, aanpassen en opgroeien.

Met de voltallige Veenfabriek en het Franse muziekensemble La Compagnie du Tire-Laine bouwen ze met muziek, theater, dans en spektakel een kleurrijk Pleasure Island. Paul Koek laat zich voor de muziek inspireren door de Tarantella: een van de bekendste Italiaanse dansen, vernoemd naar de tarantulaspin. De beet van deze spin werd als excuus gebruikt om wild te kunnen dansen, voornamelijk door vrouwen, die dat eigenlijk niet mochten. Een leugen die maar al te graag in stand werd gehouden.

Kom naar ons Pleasure Island waar je stoutste dromen werkelijkheid worden en waar je met ons mee mag dansen, spelen en muziek maken. Geef je net als Pinokkio over aan de heerlijke hallucinerende leegte van onze wereld. Want verleidelijke leugens zijn toch veel lekkerder dan de harde realiteit?

Pinokkio speelde deze zomer op Oerol Terschelling als groots opgezette locatievoorstelling en was in augustus en september te zien in (openlucht)theaters in Leiden, Den Haag, Almere en Amsterdam.

Door het aanstekelijke spelplezier, viel deze voorstelling, die toch zeker niet 'makkelijk' was, bij een zeer breed publiek in de smaak.

Het was de hit van Oerol, stond op verschillende openluchtlocaties, maar bleef ook ruimschoots overeind in de grote zaal van de Stadsgehoorzaal in Leiden en het Nationale Theater in Den Haag. Jongeren die nog nooit eerder naar theater waren geweest kwamen op de voorstelling af omdat ze Phi Nguyen kenden van het populaire tv-programma *FC Kip*.

Opvallend was ook dat, hoewel de reacties unaniem lovend waren, wat mensen beleefd hadden flink uiteenliep. We spraken met medewerkers van

de jeugdzorg, die na de voorstelling nog een kwartier zaten te huilen. Met mensen die niet meer bijkwamen van het lachen. Voor de één was het een verhaal over een puberjongen die tot seksuele wasdom komt, de ander zag er de opkomst van een gevaarlijke populist in. Al deze reacties zijn even waardevol en goed. We willen nooit pretenderen het te weten, en nooit het publiek een les leren. We willen ons samen met het publiek dingen afvragen, het gesprek openen en ruimte bieden waarin iedereen zijn eigen verhaal kan maken.

LA COMPAGNIE DU TIRE-LAINE

Sinds de oprichting in 1992 heeft muzikensemble La Compagnie du Tire-Laine uit Lille (Fr) een grote reputatie opgebouwd. Oprichter, accordeonist en icoon Arnaud 'Nono' Van Lancker reisde jarenlang rond als ketelmaker en lasser. Nono heeft inmiddels zo'n 40 muzikanten om zich heen verzameld en initieerde tal van projecten die door middel van muziek, verhalen, maar ook door acties in verschillende buurten de Romacultuur uitdragen.

La Compagnie du Tire-Laine speelt een hartverwarmende mix van gipsy muziek, Klezmer, jazz, tango, Franse muziek en (andere) wereldmuziek. Frisse en verrassende composities met zeer persoonlijke ritmische structuren. Het handelsmerk is direct herkenbaar: één idee per nummer, sterk geformuleerd in een duidelijke melodische lijn en veel ruimte voor improvisatie.

Met muziek strijden de muzikanten tegen onrechtvaardigheid en dwingen ze aandacht af voor bijvoorbeeld het Israëlijsch-Palestijns conflict, de Koerdische bevolking en migranten zonder papieren. Dat maakt La Compagnie du Tire-Laine tot een toegewijd en sterk humanistisch gezelschap.

In *Pinokkio* spelen Arnaud van Lancker (accordeon), Benoit Sauvage (contrabas), Yann Deneque (saxofoon, klarinet) en Frédéric Tetaert (gypsy gitaar) mee.

I.2 MIDDEN/KLEINE ZAAL | ALLES VAN WAARDE

MUZIEK | THEATER | LEVEN | DOOD | KWETSBAARHEID

Met compassie, zelfspot en muziek die zich tekortgedaan voelt, maakt de Veenfabriek je met *Alles van waarde* deelgenoot van een titanenstrijd tussen idealistische wereldverbeteraars overtuigd van hun eigen gelijk.

credits

regie & tekst | Joeri Vos | compositie | Ton van der Meer | spel & muziek | Jacobien Elffers, Phi Nguyen, Ton van der Meer, John van Oostrum | techniek | Ramses Nieuwenhuizen

In een tehuis voor bejaarde bon-vivants slijt Luuk Swaanswijk (John van Oostrum) zijn laatste dagen. Luuk, ooit een flamboyante, revolutionaire linkse kunstenaar, is verbitterd geraakt. Het einde van zijn carrière ging gepaard met steeds nieuwe bezuinigingen en steeds minder waardering voor wat waardevol en kwetsbaar is.

Zijn buurman, Mies Dommaker (Ton van der Meer), spreekt ook bijna niet meer. Verdrietig draait hij de platen van de overleden collega's met wie hij de concertpodia in de vorige eeuw bestormde. Iedere dag. In een poging om aan alles wat nieuw is en klinkt nooit te wennen. Bleef de dissonant maar altijd dissonant. De gruwel van het meezingen en meeklappen.

Vandaag bezoeken Luuks dochter Mary (Jacobien Elffers) en zijn kleinzoon Huy (Phi Nguyen) hem. Dit is waarschijnlijk hun laatste keer samen, want Huy wordt uitgezonden op een vredesmissie naar Venezuela. Huy wil voorkomen dat iemand zich ooit nog in zo'n oorlogssituatie bevindt, zoals hij meemaakte in zijn thuisland Vietnam. Zijn moeder staat hier als activiste cynisch tegenover. Volgens haar is deze missie een dekmantel om wurgcontracten af te sluiten en het land, dat zo rijk is aan grondstoffen, leeg te roven. Huy denkt daar anders over: het is juist een mogelijkheid om mensen in nood te helpen en te vechten voor wat kwetsbaar is.

De Muziek

Personage Mies Dommaker (Ton van der Meer) speelt in de voorstelling nieuw gecomponeerde muziek voor computer en toetsinstrumenten. Een oude toongenerator laat af en toe een glissando klinken en ruis en dissonanten doen Mies duidelijk een groot plezier.

Achter de muziek van Alles van Waarde zit de volgende gedachte:

In de periode dat van der Meer (en ook Paul Koek) aan het conservatorium studeerde bloeide de muziek van de twintigste eeuw. Projecten rondom Xenakis, de elektronische studio van Dick Raaijmakers, componisten als Louis Andriessen en Jan van Vlijmen maakten de opleiding oprecht actueel, van vandaag de dag.

Inmiddels is dat anders, in de programmering van concertzalen komt de moderne muziek er bekaaid af en ensembles die zich op de 20ste eeuw richten hebben het moeilijker en moeilijker. Ook opleidingen blikken vooral verder terug in de geschiedenis.

Even verlaat Mies het avantgarde-pad als hij samen met de moeder een Vietnamees lied ten gehore brengt om daarna snel weer terug te gaan naar hopelijk iets nieuws, iets wat nog nooit eerder klonk.

VENEZUELA

Ooit was Venezuela het rijkste land van Zuid-Amerika, nu is het een van de armste. Door de verslechtering van de complexe politieke en sociaaleconomische situatie in Venezuela, hebben sinds 2014 3,4 miljoen Venezolanen het land verlaten. Hun salaris en spaargeld is niets meer waard. Mensen zijn op zoek naar voedsel, onderdak en medische voorzieningen. Een groot aantal van hen heeft internationale bescherming nodig. De meeste Venezolanen worden opgevangen door de Zuid-Amerikaanse landen Colombia, Peru en Ecuador. Ook Amerika en de Caribische eilanden Curaçao en Aruba functioneren als gastland. Het aantal asielaanvragen van Venezolanen is inmiddels gestegen met 4.000 procent.

I.3 SLEUTELWERK | SPACE ELEVATOR

MUZIEK | THEATER | TOEKOMST | A.I. | ONSTERFELIJKHEID

Wil je vliegen als een vogel, dan kan dat. Je hoeft het alleen maar te willen en dan downloaden we die optie voor je

CREDITS

tekst/regie/concept/muziek | Joeri Vos, Roland Haufe, John van Oostrum, Marie Pien, Lam Lai, Julie Kurris, Myrthe Boersma, Mei-Yi Lee en Simon Boer | productie | Rianne Valstar | publiciteit & marketing | Judy Lijdsman | ontwerp flyer | soimon.com | met dank aan | BioPartner Center Leiden, Thijs de Kleer, Anne-Fleur Huiskamp, Hidde Bisschop, Jos van den Broek, Marieke van Haaren / Honoursprogramma Hogeschool Leiden en Teun Smits

Space Elevator™ is een van de vele start-ups op het Bio Science Park Leiden. Het is een jong, innovatief bedrijf dat onderzoek doet naar de uitbreiding van het menselijk geheugen (enhancement) en uiteindelijk het uploaden ervan (sustainment). Ook worden er nu al experimenten gedaan op het gebied van korte en langere periodes verblijven in een virtuele wereld.

De Veenfabriek volgt de ontwikkelingen op dit gebied nauwgezet en heeft zich met veel genoegen en verbazing verbonden aan Space Elevator™. Na een residentie van ruim een maand, met diverse makers en onderzoekers, presenteren we de uitkomsten hiervan in het BioPartner Center Leiden.

SLEUTELWERK

In een Sleutelwerk doen we vooronderzoek. Het is een soort laboratorium, we kijken met een vergrootglas naar een thema of een subthema en onderzoeken ideeën en samenwerkingen. De resultaten presenteren we aan ons publiek. Een Sleutelwerk kan een zaadje zijn dat ontkiemt tot een nieuwe kleine of grote zaal voorstelling. Maar het kan ook anders lopen. Dat geeft de kunstenaar de vrijheid om uit te proberen. En levert daarom misschien wel de mooiste dingen op. De naam Sleutelwerk is ontleend aan de bijnaam van Leiden: Sleutelstad.

BIOPARTNER CENTER LEIDEN

Stichting BioPartner Academisch Bedrijven Centrum Leiden, kortweg BioPartner Center Leiden, is een stichting zonder winstoogmerk, voortgekomen uit een fusie tussen twee stichtingen. In 1984 werd de Stichting Academisch Bedrijven Centrum Leiden opgericht met steun van het Ministerie van Economische Zaken, de Gemeente Leiden, de Universiteit Leiden en het Leids Universitair Medisch Centrum. In 2002 werd de Stichting Life Science Incubator Leiden, geïnitieerd door het Ministerie van Economische Zaken vanuit BioPartner programma en gesteund

door de Universiteit Leiden, het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) en de gemeente Leiden. Medio 2007 fuseerden beiden stichtingen. BioPartner biedt kantoor- en laboratoriumruimte aan startende en groeiende ondernemers in de Life Sciences. Er zijn met name bedrijven gevestigd die onderzoek verrichten gericht op de ontwikkeling van medicijnen en vaccins.

I.4 SLEUTELWERK | TITLE WITH LOGO

MUZIEK | THEATER | ONDERZOEK | COMMERCIALS | SCHOONHEID

Wat wil je worden? Dat is niet de vraag. Het gaat er vooral om: Wie wil je worden.

CREDITS

regie | Paul Koek | muzikale leiding | Ton van der Meer | met | Milena Haverkamp, Marie Pien, Julie Kurris, Myrthe Boersma, Mei-Yi Lee, Lam Lai, Ruta van Hoof, Niki Verkaar, Wen Chin Fu, Liesbeth Vreeburg, Chandana Sarma, en Mona Mina Leon | marketing & publiciteit | Phylcia Kaldenhoven, Judy Lijdsman | campagnebeeld | Fred van 't Slot | ontwerp poster en flyer | Isabel Valstar | met dank aan | Anne-Fleur Huiskamp, Hidde Bisschop

Bij het ministerie van Defensie 'Word (je) groter dan jezelf'. Albert Heijn dicht zijn vakkenvullers 'misschien wel de belangrijkste baan van Nederland' toe. Reclames verleiden en fascineren. Paul Koek onderzoekt met een ensemble van 12 acteurs/muzikanten (v) van de Veenfabriek en T.I.M.E. en Ton van der Meer de schoonheid van de commercial en de wereld die er achter schuil gaat.

SLEUTELWERK

In een Sleutelwerk doen we vooronderzoek. Het is een soort laboratorium, we kijken met een vergrootglas naar een thema of een subthema en onderzoeken ideeën en samenwerkingen. De resultaten presenteren we aan ons publiek. Een Sleutelwerk kan een zaadje zijn dat ontkiemt tot een nieuwe kleine of grote zaal voorstelling. Maar het kan ook anders lopen. Dat geeft de kunstenaar de vrijheid om uit te proberen. En levert daarom misschien wel de mooiste dingen op. De naam Sleutelwerk is ontleend aan de bijnaam van Leiden: Sleutelstad.

Niki Verkaar | Title with Logo

I.5 VEENNACHT | GET LOST FESTIVAL

Duik vijftien uur lang in een onbekende wereld en verdwaal door de oude fabriekspanden van de Marktsteeg. Nu het cultuurtwartaier langzaam gestalte begint te krijgen willen de bewoners de stad uitnodigen voor een voorproefje van wat komen gaat: een plek waar je in de toekomst hele dagen kunt kijken, luisteren, ruiken, proeven en voelen. Zodra je zaterdag 24 maart de poort doorgaat zullen al je zintuigen dan ook flink aan het werk moeten. De reis begint om 11.00 met een groots gezamenlijk ontbijt, zodat je de hele dag met een goed gevulde buik kunt genieten van voorstellingen, beeldende kunst, films, lezingen en muziek.

De programmering wordt verzorgd door De Veenfabriek, Gebr. de Nobel, T.I.M.E., Bioscopen Leiden, Marktsteeg 10, KASSETT en Scheltema Leiden. De Veenfabriek speelt op het Get Lost festival het Sleutelwerk Title with Logo, een onderzoek van Paul Koek met Ton van der Meer en een ensemble van 12 acteurs/muzikanten (v) van de Veenfabriek en T.I.M.E. naar de schoonheid van de commercial en de wereld die er achter schuil gaat. | KASSETT houdt een theatrale guerrilla-actie voor hun nieuwste voorstelling KRAAK! Een verwoede poging het beruchte Voynich-manuscript te ontraadselen en de code te kraken. Met muziek en filosofie als sleutels onderzoekt KASSETT wat de invloed van taal kan zijn op een wereldbeeld. | Studenten van de ArteZ Toneelschool (Arnhem) spelen Reiziger in Muziek, gemaakt onder begeleiding van Ton van der Meer (Veenfabriek), Mara van Vlijmen (De Warme Winkel) en zangcoach Sterre Konijn. Geïnspireerd op het televisieprogramma van Han Reiziger. Denk bij Reiziger in Muziek aan: een Ode aan een vervlogen tijd / Muziekshow / Vrije geluiden-verhaal / Wereldmuziekkunst / Saaiheid als schoonheid. | Verder in de line-up van het festival o.a. WEVAL, René Oskam en Nico Dijkshoorn. | 25 mei 2019 is de tweede editie.

I.6 VEENNACHT | THEATER VOOR KETI KOTI

THEATER | MUZIEK | FESTIVAL | VRIJHEID | HERDENKEN

In Den Haag en Leiden hebben De Veenfabriek en Het Nationale Theater, samen met Pasado Presente, Stichting Samen Sterk, Songs of Freedom en Initiatives of Change NL, een nieuw festival opgezet rondom de afschaffing van de slavernij. In het Haagse Theater aan het Spui start het festival met een livestream van de herdenking bij het Amsterdamse Slavernijmonument. Daarna volgt er een uitgebreid programma met film, muziek, lezingen en theater.

Valika Smeulders, curator van het Rijksmuseum, neemt festivalbezoekers samen met acteurs van de Veenfabriek om 15.00 uur mee op een theatrale rondleiding langs de sporen van het slavernijverleden in Den Haag. 's Avonds speelt *Stamboom monologen* van De Veenfabriek, een voorstelling over de zoektocht van een jonge zwarte vrouw naar een plek die ze thuis kan noemen.

Het nieuwe festival wordt een jaarlijks terugkerend evenement. '1 juli mag net als 4 mei ieder jaar herdacht worden', zegt Romana Vrede, een van de initiatiefnemers en actrice van Het Nationale Theater. 'Ik ben ontzettend dankbaar en blij dat Het Nationale Theater hieraan meedoet. Het is een nationale gebeurtenis.'

De Veennacht Keti Koti

Onderdeel van *Theater Voor Keti Koti* is een minifestival van De Veenfabriek in het Leidse Theater Ins Blau, met korte performances en nieuw muzikaal werk rond de afschaffing. Met bijdragen van onder andere Ronald Snijders, Sir Duke, Joy Delima, Joeri Vos, Phi Nguyen samen met Patsy Kronenberg, Billy de Walle, Gijsje Grosfeld en Max Laros (studenten van HKU 2 en 3).

Van harte welkom bij de eerste editie van theater voor Ketu Koti

die de Veenfabriek organiseert samen met het Nationale Theater. Vanavond hier, en morgen vanaf één uur in Den Haag. Mijn naam is Joeri Vos, ik ben sinds een jaar artistiek leider van de Veenfabriek - samen met Phi Nguyen en Romana Vrede initiatiefnemer van deze nieuwe traditie - en ik ben ontzettend dankbaar dat het gelukt is om deze twee dagen te organiseren. We willen graag iedereen bedanken die dit - op zo'n korte termijn - mogelijk heeft gemaakt, en in het bijzonder Jacintha en Koos Groen, de drijvende krachten achter het fantastische Songs of Freedom, vanmiddag in de Hooglandse Kerk hier in Leiden, voor de inspirerende samenwerking, en in Den Haag Rehana Ganga en Valika Smeulders, voor de organisatie en de goede gesprekken, en ik kijk nu al uit naar het vervolg volgend jaar. Nederland kent een aantal feestdagen die hun oorsprong vinden in de christelijke traditie; we kennen Koningsdag, en op 4 en 5 mei herdenken we, en vieren we het einde van een van de grootste rampen waar wij mensen verantwoordelijk voor waren, en waar we slachtoffer van waren. In de weken voor 4 en 5 mei wordt er al bijna dagelijks aandacht aan besteedt op de televisie en in dagbladen, er zijn door de staat betaalde bewustwordingscampagnes, en op scholen wordt er uitgebreid bij stilgestaan. In de debatten horen we verschillende stemmen, er zijn vele persoonlijke verhalen, we denken na over hoe het herdenken er in de toekomst moet gaan uitzien, en er is ruimte voor zowel de slachtoffers als de schuldigen - en elk jaar is er op 4 mei, na de 2 minuten stilte, vanaf negen uur 's avonds ruimte voor reflectie, verdieping en gesprek in bijna elk theater van Nederland, met Theater na de Dam. Het is Nederland op z'n best; het is hoe herdenken moet gebeuren. En het staat in schril contrast met de aandacht die er in Nederland jaarlijks is voor Ketu Koti. Volgens Wikipedia begon de Nederlandse betrokkenheid bij de slavenhandel tenminste in het jaar 1528 en pas in 1914 stopte de slavernij op Nederlands grondgebied helemaal, toen op het laatste Indonesische eiland hieraan een einde werd gemaakt. Waarmee deze misdaad tegen de menselijkheid, tegen mensen, gezinnen, kinderen - een misdaad van Nederlanders tegen Afrikanen - bijna 4 eeuwen heeft geduurd. Niet alleen werden mensen geroofd van hun geboortegrond, geketend, tot slaaf gemaakt, verscheept, verhandeld - ook werden generaties kinderen geboren: baby's, die vanaf de eerste keer dat ze lucht in hun longen zogen, tot het moment dat ze als jonge of oude man of vrouw hun laatste adem uitbliezen in gevangenschap leefden. Vier eeuwen lang. En nu: morgen is het 155 jaar geleden dat de slavernij in Suriname officieel werd afgeschaft - officieel, want het zou nog tien jaar duren voordat de voormalige slaven daadwerkelijk vrij waren om te gaan. Nu is er veel wat ons zou kunnen herinneren aan dit verleden: grachtenpanden in Amsterdam, de schouwburg hier in Leiden: ze zijn gebouwd met geld dat verdiend is met de handel in mensen - en in elke stad vind je wel de straatnaambordjes met de namen van de slavenhandelaren: veel van onze zogenaamde zeehelden. Ondertussen zijn er in heel Nederland slechts vier monumenten die ons slavernijverleden herdenken. Vier. Voor elke eeuw één. Mijn zusje is geschiedenis docent: in het lesboek dat zij moet gebruiken wordt de slavernij besproken in nog geen anderhalve bladzijde. Nog geen twee lessen. Nog geen drie vragen op het proefwerk in het tweede of het derde jaar. Ga de straat op en vraag wat Ketu Koti is, en negen op de tien mensen weet het antwoord niet. Zeg dat je theater voor Ketu Koti wil maken en de helft van je collega's vraagt: "wat was dat ook al weer?" Elk jaar rond Pinksteren, als heel Nederland elkaar moet uitleggen wat we op die dagen in godsnaam ook al weer vieren, laait de discussie op of het niet tijd wordt om Pinksteren te vervangen door het Suikerfeest. Ik vind dat persoonlijk een heel slecht idee: ik ben namelijk ontzettend fan van vrije dagen, en zou er dus ook altijd voor pleiten om het gewoon allebei te vieren. Maar

nog belangrijker: ik vind dat 1 juli een officiële vrije dag moet worden. Dat we met heel Nederland moeten stilstaan bij ons verleden, bij de gruwelen van de slavernij - en ik vind dat we ook moeten vieren dat het afgeschaft is. Dat de ketenen zijn gebroken, dat we als mensheid tot onzeglijke wreedheid, maar ook steeds weer tot groei, en goedheid in staat blijken. Theater is niet een goedmakertje voor de maatschappij. Theater kan verwonderen, betoveren, maar het mag ook immoreel zijn, schuren, shockeren. Wij weten niet hoe Keti Koti het beste herdacht en gevierd kan worden, en we willen het al helemaal niet bepalen. Wat we eigenlijk willen met theater voor Keti Koti is net als Theater na de Dam een heel klein extraatje zijn: een aanvulling, voor wie van theater houdt. Maar een kleine aanvulling kunnen we pas zijn als iedereen in Nederland weet wat deze dag betekent en omdat Keti Koti nu nog aan te veel mensen ongemerkt voorbijgaat is dit onze ambitie: we gaan muziek en theater maken; er zijn al meer theaters en gezelschappen die aandacht besteden aan deze dag en de komende jaren wordt door heel Nederland op steeds meer plekken dit voorbeeld gevolgd; en het doel is dat over tien jaar Keti Koti ook in Nederland een nationale vrije dag is. Op welke manier er dan herdacht en gevierd wordt is aan anderen, waar wij aan bij willen en kunnen dragen - als aanvulling op alle geweldige initiatieven die er al zijn - is dat over tien jaar tien op de tien mensen op straat weten wat Keti Koti is. En dan zal Theater voor Keti Koti, net als Theater na de Dam dat kleine extraatje, die plek voor verdieping, schoonheid, verwarring en ontmoeting zijn, voor wie van theater houdt.

Jullie zagen en hoorden net al even Max Laros, Gijsje Grosfeld, Billy de Walle en Patsy Kroonenberg: zij zijn tweede en derdejaars studenten van de toneelschool Utrecht, en hebben onder begeleiding van Phi Nguyen, Bastiaan Woltjer en John van Oostrum - acteur en muzikanten van de Veenfabriek - speciaal voor vanavond een aantal performances gemaakt. Overigens zijn ook de soep en de cocktails vanavond gemaakt door Phi Nguyen. Nita Kersten, die ook voor de Veenfabriek werkt, heeft daarnaast haar eigen gezelschap, Sir Duke, verbonden aan Orkater, zij zijn er vanavond - met Dionne Verwey, Francesca Pichel en Vernon Chatlein, en ze spelen een aantal (muziek)stukken uit hun voorstelling "Hatta en de Kom". Joy Delima, derdejaars student van de Arnhemse toneelschool speelt straks haar eigen tekst "stamboom monologen" die ik afgelopen jaar heb mogen begeleiden. En het is een eer dat ik om te beginnen Ronald Sniijders en Robby Alberga mag aankondigen: ze speelden vanmiddag nog bij Songs of Freedom, stonden meerdere keren op North Sea Jazz, spelen over de hele wereld en brachten al ruim vijftig platen en cd's uit. Robby Alberga speelt op de gitaar, hij is net als Ronald Sniijders in Suriname geboren, en heeft ook jaren hier nog geen honderd meter vandaan op de Rijn en Schiekade gewoond. Ronald is fluitist, componist, musicoloog én ridder in de orde van Oranje Nassau. Mede namens Phi en Romana: dankjewel voor het komen, we wensen jullie allemaal een fijne avond." Openingsspeech van Joeri Vos | Theater voor Keti Koti

I.7 VEENPROEVEN

Inmiddels zijn de Veenproeven een bekend concept waarvoor ook mensen van buiten Leiden graag naar de stad afreizen om te genieten van het diner en te kijken, luisteren, proeven en mee te denken over de voorstelling die op dat moment in wording is. In 2018 organiseerde de Veenfabriek vier Veenproeven.

- Voor elke Veenproef nodigen we een interessante gastspreker uit: een kunstenaar, wetenschapper of anderszins deskundige, die context en verdieping biedt bij de thema's en onderwerpen van die avond.

● Ook in 2018 was Phi Nguyen - naast een van de vaste acteurs van de Veenfabriek een begenadigd kok - verantwoordelijk voor de gastronomie. Steeds samen met andere chefkoks - onder andere van de restaurants Breda en Guts & Glory in Amsterdam - verzorgde hij speciaal voor de avond samengestelde en op de voorstelling geïnspireerde viergangenmenu's.

DE GASTSPREKERS BIJ DE VEENPROEVEN WAREN IN 2018

Veenproef Title with logo | Hans van Dijk. Vanuit zijn ervaring als creatief directeur van ideeënbureau Skipintro vertelt hij over de reclamewereld en hoe ideeën tot stand komen. Hij werkte voor grote merken als ABN AMRO, HAK, Melkunie, Mora en het Rijksmuseum en is auteur van het boek Zapklare brokken.

Veenproef Kraak van KASSET | René Zandbergen. *Internationaal vermaard Voynich-manuscriptkenner, kwam speciaal uit Duitsland naar Leiden om ons en het publiek tijdens de Veenproef te vertellen over zijn kennis en ideeën m.b.t. het Voynich manuscript, wat de inspiratie vormde voor de voorstelling.*

Veenproef Pinokkio | Arnaud van Lancker. Bij deze Veenproef zijn de muzikanten van La Compagnie du Tire-Laine aanwezig. Paul Koek en Ton van der Meer interviewen Arnaud van Lancker, de illustere oprichter van het Franse gezelschap, over zijn leven en over zijn muziek.

Veenproef Alles van Waarde | Edwin Koopman. Tijdens deze Veenproef is Latijns-Amerikacorrespondent en journalist Edwin Koopman te gast. Edwin heeft Venezuela vaker bezocht dan je op twee handen kunt tellen. Omdat de situatie in Venezuela een belangrijke rol speelt in *Alles van waarde*, komt hij vertellen en vragen beantwoorden over de ontwikkelingen in Venezuela.

I.8 OVERIGE ACTIVITEITEN

MUZIEKGEBOUW PARK

Muziekgebouw Park is een nieuw initiatief van het Muziekgebouw in Amsterdam. Dit keer geen concert in de Grote Zaal, maar juist op andere plekken in het gebouw zoals de Entreehal of de Foyerdecks, met uitzicht over het IJ. Picknick in Muziekgebouw Park is hier een eerste voorbeeld van, onder de bezielende leiding van theatermakers Jochem van Tol (o k a p i) en Milena Haverkamp (Veenfabriek). Een muzikale picknick op de zondagmiddag voor iedereen die graag op een verrassende manier kennis willen maken met de programmering van het Muziekgebouw. Wij zorgen voor muziek door topmusici én toptalent; van klassiek tot hedendaags. Neem zelf een gevulde picknickmand mee, kussens en een kleed. En laat je deze middag onderdompelen in prachtige muziek.

Paul Koek werkte in 2018 mee aan **Wijksafari AZC** van Adelheid Roosen. Waar hij een onderdeel van de voorstelling maakte met als actrices Hanneke Groenteman, Meral Polat en de Syrische schrijfster Rawda, die als vluchteling in het AZC verbleef.

Joeri Vos schreef in 2018 net als in 2017 een monoloog voor het **Nederlandse TheaterGala**, die door Hadewych Minis werd gelezen. Hij schreef een monoloog voor de **opening van de nieuwe concertzaal van het Musis Sacrum** in Arnhem, die door Joep van der Geest werd gelezen als onderdeel van een concert van het Gelders Orkest. (Beide in de regie van Marcus Azzini). De tekst van **The Nation** van Eric de Vroedt, waarvoor Joeri Vos de blogteksten van het personage "De Beer" had geschreven, won de Taalunie toneelschrijfprijs. In 2018 schreef Joeri Vos de 'spin-off' van The Nation, over het personage John: "**De Wereld volgens John.**" Wat begin 2019 in de regie van Eric de Vroedt bij het Nationale Theater in premiere zal gaan.

2 TALENTONTWIKKELING

Talentontwikkeling zit in ons DNA. De Veenfabriek heeft een lange traditie van het begeleiden en ondersteunen van jonge professionals in het muziektheater. Talenten als **Jacobien Elffers** en **Milena Haverkamp** en de muzikanten van **Touki Delphine** kregen bij ons eerder de mogelijkheid om mee te draaien: van meespelen in voorstellingen tot het ontwikkelen van eigen projecten. Acteur en kok **Phi Nguyen** ontwikkelt zich verder binnen de Veenfabriek, vanaf januari 2019 treedt hij toe tot het artistieke kernteam, ook zal hij in dat jaar zijn eigen Sleutelwerk maken. Talentontwikkeling is voor de Veenfabriek een kernactiviteit die is onder te verdelen in Onderwijsprojecten, De Ontdekkingen en de Nieuwe Makers. De Veenfabriek heeft de afgelopen jaren lesgegeven op de Toneelschool Arnhem, Toneelschool Amsterdam, Toneelschool Maastricht, Scènografie Amsterdam, Toneelschool Utrecht, Creative Writing Arnhem, Ligeti Academy, Conservatorium Amsterdam, Productie Amsterdam, Conservatorium Den Haag, Acteerschool Rotterdam, Master Muziektheater Arnhem, Herman Altena Antiek en bij T.I.M.E. De Ontdekkingen en de Nieuwe Makers krijgen bij de Veenfabriek op verschillende manieren de ruimte zich te ontwikkelen. Ons talentontwikkelingsprogramma **De Ontdekkingen** bestaat uit een intensief tweejarig traject. Drie of vier afgestudeerde toptalenten van Toneelscholen en Conservatoria worden binnen ons ensemble ondersteund tijdens de ontwikkeling van hun kunstenaarschap en krijgen de ruimte om te experimenteren. De door de Veenfabriek ondersteunde **Nieuwe Makers** worden begeleid tijdens de start van hun carrière. De Veenfabriek ziet de Nieuwe Makers als volwaardige co-producent, maar heeft in de samenwerking nog wel een adviserende en faciliterende rol, hierin coachen we het professionaliseren en het creëren van eigen producties.

2.1 ONDERWIJS

In 2018 realiseerde de Veenfabriek de volgende onderwijsactiviteiten:

T.I.M.E.

De laatste lichting van de master muziektheater T.I.M.E. studeerde na twee jaar in juni af met een weekend van presentaties in de Leidse Schouwburg. Masters Myrthe Boersma, Wen Chin Fu, Julie Kurris, Marie Pien, Ger Jan Piksen, Chandana Sarma en Liesbeth Vreeburg sloten hun studie met succes af en werken inmiddels op de diverse podia in binnen- en buitenland.

Belangrijk is om hier de Raad voor Cultuur te citeren die in haar Advies Muziektheater 2019 schrijft:

“De master die volgens veel geraadpleegde experts kansrijk was voor de toekomstige artistieke ontwikkeling van het muziektheater, T.I.M.E. (This Is Music Theater Education, een samenwerking tussen het Koninklijk Conservatorium en muziektheatergezelschap de Veenfabriek) werd echter per september 2018 na acht jaar stopgezet. Volgens het Koninklijk Conservatorium was hiervoor de reden dat de opleiding zich vooral ontwikkeld zou hebben als een opleiding voor theatermakers en te weinig met muziek te maken zou hebben. Dit strookt niet met onze observaties; deze opleiding was juist zo interessant omdat ze boven op de tijdgeest zat en diverse makers afleverde die van grote betekenis zijn geworden voor de innovatie van het hedendaagse muziektheater.”

De Veenfabriek onderschrijft deze lezing van de Raad voor Cultuur en beraadt zich op de mogelijkheden om in de nabije toekomst opnieuw een

rol te spelen in een Masteropleiding Muziektheater, met een andere opleiding als partner.

ArteEZ toneelschool Arnhem

Al weer 5 jaar geleden ging de Veenfabriek in op het verzoek van Ernst Braches, directeur toneelschool Arnhem, om mee te werken aan het muziekonderwijs van zijn opleiding. Zo ook in het afgelopen jaar.

In de 1ste klas gaven Ton van der Meer en Paul Koek beurtelings luisterlessen. Lessen waarin de muziekgeschiedenis van ver voor het jaar nul tot en met vandaag voorbij komt in muziekfragmenten en spelopdrachten.

In de 2de klas gaf Joep van der Geest spellessen met de nadruk op muzikaal spelen in de stijl van de Veenfabriek. Spelen "op de oren".

In de 3de klas maakten we in januari in drie weken een muziektheatervoorstelling, dit keer "Reiziger in Muziek", een reproductie van het VPRO-programma dat Han Reiziger ooit maakte. Ton van der Meer werkte samen met Mara van Vlijmen en Sterre Konijn aan dit project. Weduwe en dochters van Han Reiziger hebben de presentatie met veel plezier bezocht.

In december werkten Ton van der Meer, Joep van der Geest en Sterre Konijn met de al weer nieuwe 3de jaars aan "minimal" een muziektheaterproject waarin we ons geheel richtten op de minimal beweging in de muziek.

Joeri Vos was als elk jaar betrokken bij de selectieprocedure voor het nieuwe eerste jaar van de acteursopleiding. Ook begeleidde hij actrice Joy Delima, derdejaars student, in haar vrije werk, waarin ze de tekst "Stamboommonologen" schreef. Deze tekst is uitgegroeid tot een volwaardige solo-voorstelling, die in 2018 speelde als afsluiter van Theater voor Keti Koti bij de Veenfabriek, bij het Maastheater in Rotterdam en op het Feminist ArtFest in Amsterdam. Begin 2020, als Joy is afgestudeerd, herneemt de Veenfabriek deze solo, en zal "Stamboommonologen" opnieuw in een aantal theaters te zien zijn.

ArteEZ alle opleidingen

Afgelopen jaar was begin april de Veenfabriek curator van Pleasure Island, een kennismakingsproject met alle 2de jaars ArteEZ. Alle opleidingen, dansers, schrijvers, beeldend kunstenaars, musici, acteurs, mode ontwerpers etc. samen in de koepelgevangenis in Arnhem. Met in totaal 150 studenten Een week van kleine performances ondersteund door spelers en regisseur van de Veenfabriek. Performances met als thema het Pleasure Island uit het Pinokkio verhaal. Een eiland waar alles mag en dan vooral de dingen die meestal niet mogen. Dit resulteerde in een fantastisch overweldigende, eclectische muziektheaterpresentatie op vrijdagavond, met 25 verschillende, met elkaar verband houdende presentaties, die de hele avond simultaan te bewonderen waren door het hele gebouw.

ArteEZ muziektheater en AHK Scènografie

Met de muziektheater opleiding in Arnhem en de scènografie opleiding in Amsterdam werd in 2018 overlegd wat inmiddels in 2019 heeft geleid tot projecten op die opleidingen.

MBO theaterschool Zwolle

Rondom de voorstelling "Alles van Waarde" gaven we in november een workshop aan deze opleiding.

Stages

Samenvattend kunnen we stellen dat we ook in 2018 een belangrijke en omvangrijke rol speelden binnen het onderwijs op het gebied van de podiumkunsten. De vraag naar onze specifieke manier van muziektheater maken is groot. Ook in het aantal stageverzoeken dat wij ontvingen.

Studenten van verschillende kunstvakopleidingen voelen zich aangetrokken tot de Veenfabriek, omdat zij daar een voor Nederland unieke werkplek vinden, waar niet 'het resultaat' maar het artistieke onderzoek en experiment nog echt voorop staan. Er kan en mag uitgeprobeerd worden, grenzen van theater en muziek worden opgezocht. Je loopt zo in en uit het kantoor en de gezamenlijke ruimtes en mag gebruik maken van de instrumenten en dergelijke. Voor de T.I.M.E studenten was meespelen in een project van de Veenfabriek een onderdeel van hun curriculum. Zij speelden mee in de voorstelling Title With Logo. In 2018 liepen daarnaast een acteur stage van de toneelschool in Arnhem en vier acteurs, een vormgever en een dramaturg die hun opleiding in Utrecht volgden.

2.2 DE ONTDEKKINGEN

Onder de noemer 'De Ontdekkingen' werkt de Veenfabriek aan het vinden en versterken van jong professioneel talent. Bij de Veenfabriek vervullen zij geen bijrol maar worden volwaardig betrokken in het artistieke proces en daarbij ondersteund door de makers van de Veenfabriek.

De Ontdekkingen zijn jonge toptalenten die de Veenfabriek voor twee jaar naar Leiden, Stad van Ontdekkingen haalt. Ze krijgen de ruimte om hun eigen werk -interdisciplinair muziektheater- te ontwikkelen. Paul Koek, Ton van der Meer en Joeri Vos begeleiden ze daarbij. Daarnaast kan je de Ontdekkingen zien en horen tijdens de Veenproeven, Veennachten en verschillende Voorstellingen. Zij krijgen bij de Veenfabriek de ruimte om hun eigen werk te ontwikkelen en presenteren. Na dit tweejarig traject ondersteunen we hen bijvoorbeeld bij een subsidieaanvraag, met het opzetten van een bedrijfsplan of het gebruik van ons netwerk binnen

de theaterwereld. Uiteraard is het ook mogelijk dat ze na die twee jaar nog vaker bij ons te zien zullen zijn.

EUREKA, BITCH

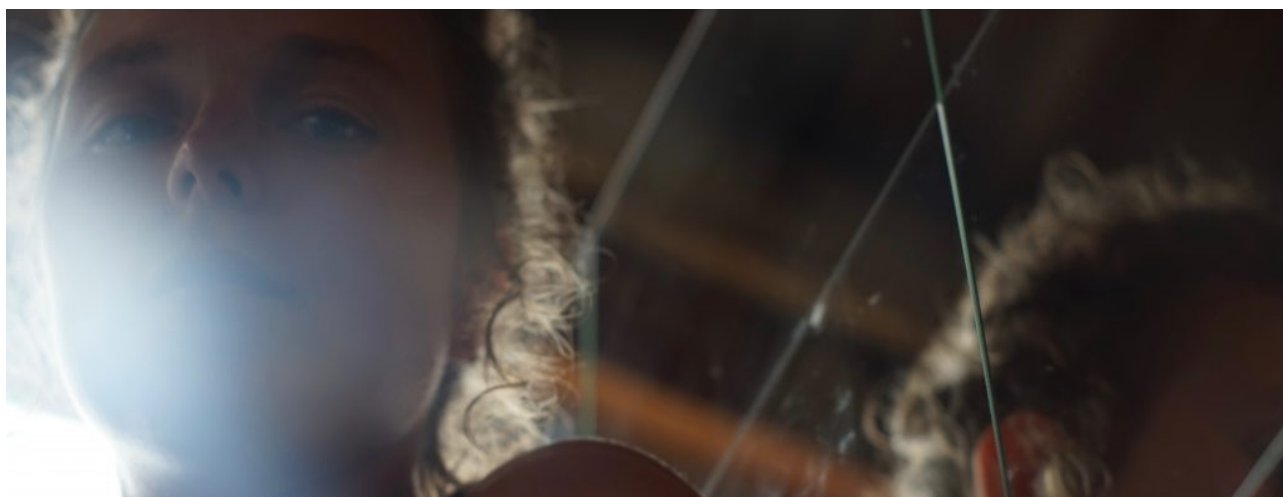
A theatrical tour by de Ontdekkingen of de Veenfabriek.

Eureka, bitch is een theatrale tour door het 'museum' van de Ontdekkingen van de Veenfabriek: schrijver en acteur Teun Smits, percussionist Mei Yi Lee, componist en performer Lam Lai en actrice en muzikant Ruta van Hoof.

Tijdens deze theatrale tour kun je zien wat zij tijdens hun tweejarig traject onder de vleugels van de Veenfabriek hebben onderzocht en ontdekt. Vier jonge toptalenten die de ruimte kregen om hun eigen werk - interdisciplinair muziektheater - te ontwikkelen onder leiding van Paul Koek, Ton van der Meer en Joeri Vos.

Tijdens *Eureka, bitch* laten de Ontdekkingen het resultaat zien van hun harde werken. Er is individueel werk te zien, maar ook de samenwerking tussen de verschillende makers.

DE ONTDEKKINGEN 2017/2018

Ruta van Hoof | Ruta van Hoof is in 2015 afgestudeerd aan ArteEZ Toneelschool in Arnhem. Sinds haar afstuderen heeft ze als actrice bij verschillende gezelschappen gespeeld, zoals het Nationale Toneel, Club Guy and Roni en Toneelgroep Oostpool. In 2016 maakte zij bij OT Rotterdam de korte voorstelling *Sisyphus* of het fietsend eenmansorkest; een muzikale zoektocht naar zingeving in de vorm van een one-women-band op een vouwfiets o.l.v. Mirjam Koen. Vanaf 2015 heeft ze elk jaar met Joeri Vos gewerkt en sinds anderhalf jaar speelt ze in producties van de Veenfabriek: *Ophelia* (2017), het Sleutelwerk *Title with Logo* (2018) en *Pinokkio* (2018)

Ruta presenteert haar eigen installatie/performance.

Ruta richt tijdens *Eureka, bitch* een museum in van het eigen werk wat ze tot nu toe heeft ontwikkeld. Aan de muren hangen schetsen, er liggen boeken waar zij zich door heeft laten inspireren en er zijn elementen van het onderzoek aanwezig. Op een podium staat het *Fietsend eenmansorkest* (de voorloper van *Een machine om het leven dragelijk te maken*) met beeldmateriaal waarop te zien is hoe Ruta met het eenmansorkest van Rotterdam naar Leiden is gefietst. Verder is er een installatie van de korte voorstelling *Moving Head* in samenwerking met Simon Boer. Naast deze elementen is er de live performance van *Een machine om het leven draaglijk te maken*. Ruta herbouwt samen met haar

vader Henry van Hoof, vormgever Ruben Arents en eindregisseur Isil Vos de machine, die zij vorig jaar in één dag bouwden. Dit is een reactie op de snelheid en veelheid van ons bestaan heden ten dagen. In deze machine, gemaakt van restmateriaal, is te zien hoé hij in elkaar zit en hoe de dingen gebeuren.

spel & concept | Ruta van Hoof

eindregie | Isil Vos

vormgeving | Henry van Hoof, Ruben Arents

* De Performance werd tijdens Eureka Bitch door veel programmeurs gezien, in 2019 speelt Ruta met haar eigen stichting RUUT, in co-productie met de Veenfabriek, deze voorstelling op een groot aantal locaties. De Veenfabriek zal in 2019 samen met Feikes Huis, namens stichting RUUT een aanvraag indienen in het kader van de Nieuwe Makersregeling bij het FPK.

Teun Smits | Teun Smits is na de Toneelschool in Arnhem afgestudeerd aan de opleiding Writing for Performance aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Na zijn opleiding richtte hij samen met Linda Zijl toneelgezelschap De Vlieg op.

Met De Vlieg maakt hij voorstelling waarin ze portretten van falende mensen opvoeren. In 2018 werden ze voor de voorstelling Zoetstof genomineerd voor de BNG theaterprijs. Teun schreef buiten voor De Vlieg ook voor o.a. keesen&co en de Veenfabriek. Zo was hij samen met Joeri Vos verantwoordelijk voor de tekst van Pinokkio (Veenfabriek, 2018), waarin hij ook de rol van Jos de Kat op zich nam.

Als afsluiting van zijn traject als Ontdekking schrijft en regisseert hij de voorstelling *Podcast*

“Zij is een kleine cowboy uit Hengelo. Hij heeft een gitaar”

In *Podcast* houden twee jonge mensen vanaf hun eerste tot hun laatste ontmoeting een podcast bij. We volgen de twee door de jaren heen en zijn getuigen van hun ontwikkeling als stel en van hun podcast die, net als hun relatie, steeds serieuzer wordt. *Podcast* is een onderzoek naar hoe mensen in taal naar elkaar toe groeien, zelfs als ze als stel juist steeds vervreemder van elkaar raken. *Podcast* gaat over taal, muziek, ontwikkeling en het fucking leven zelf.

tekst & regie | Teun Smits

muziek | Enzo Coenen

spel | Enzo Coenen, Niki Verkaar

* De voorstelling *Podcast* speelt op uitnodiging in 2019 nog op het Cementfestival. De Veenfabriek produceert. Teun Smits schrijft in 2019 opnieuw samen met Joeri Vos de grote zomervoorstelling *ATLANTIS*.

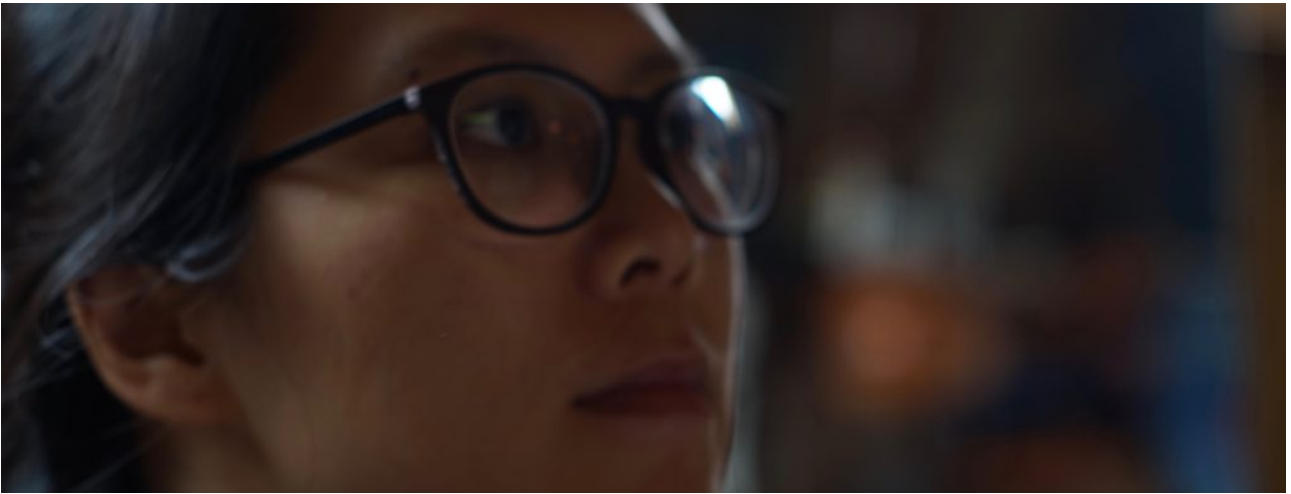

Mei Yi Lee | Mei-yi Lee is percussionist en performer. Nadat ze haar Bachelordiploma behaalde aan de National Taiwan University of Arts, verhuisde ze naar Nederland om haar postdoctorale studie voort te zetten aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In 2013 rondde ze de 'Konzertexamen'-graad af aan de University of Music and Performing Arts in Stuttgart, Duitsland, met de steun van het Fonds Podiumkunsten en Prins Bernhard Cultuurfonds uit Nederland. Ze is zeer geïnteresseerd in experimentele muziek, interdisciplinair en in samenwerking met verschillende kunstdisciplines, zoals dans, theater, visuele en performancekunst. Als performer is ze toegewijd aan experimentele samenwerking met componisten en artiesten uit andere media. Door middel van intensieve samenwerkingen is haar doel om de evolutie en ontwikkeling van nieuwe mogelijkheden voor percussie-instrumenten, zowel akoestisch als elektronisch, te stimuleren en de traditionele concertervaring te transformeren naar een geheel nieuwe ervaring. Bij de Veenfabriek speelde ze mee in *De Stijl 2 & 3*, *So you think you can Dada?!*, *Space Elevator* en *Title with Logo*. Mei-yi is lid van SonoLab, Paper Ensemble, Okapi en iOFloat (Taiwan) en is vaak gastartiest bij verschillende ensembles.

Mei-yi presenteert de performance *Dancing along under the moon*. Ze werkte samen met Ji Youn Kang, een componist / geluidskunstenaar uit Den Haag aan dit project. Een muzikale reis met koffers die zinvolle verhalen bevatten achter het geluid dat te horen is. Begeleid door het gedicht *Drinking along under the moon* - van de bekende Chinese dichter Li Bai.

"We hebben uit het gedicht verschillende thema's onttrokken: maanlicht, drank, stilte, eenzaamheid / coëxistentie, schaduw en dans. Die eigenschappen zijn ook geïntegreerd in het ontwerp van de koffers. We gebruiken de resonantiefrequentie van de koffers die varieert door verschillende objecten die we gebruiken. Alle elementen zijn sterk aan elkaar gekoppeld: schaduw en geluid, koffer en objecten, het licht symboliseert de maan, het continue feedbackgeluid creëert een stille atmosfeer en de beweging van objecten drukt dronkenheid en dans uit." spel, concept | Mei-yi Lee, Ji Youn Kang

* Mei-yi Lee speelt in 2019 mee met theater voor *Keti Koti* van de Veenfabriek, ook verwacht ze een kindje in 2019.

Lam Lai | Lam Lai studeerde compositie aan de Hong Kong Academy for Performing Arts en aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag. Als componist is ze geïnteresseerd in het maken van hybriden in nieuwe media. Haar composities - orkest, ensemble, elektronische en interdisciplinaire werken - hebben hun premières over de hele wereld gehad. Lam Lai concentreert zich op de combinatie van conventionele performancemethodes met andere kunstvormen, zoals elektronisch geluid, beeldende kunst, film, literatuur en theater. Sinds 2014 is ze actief als componist en performer in muziektheater, waaronder in de voorstellingen *Victory Boogie Woogie*, *RAARRR*, *De Stijl 2 & 3*, *So you think you can Dada?!*, *Space Elevator* en *Title with Logo*, van de Veenfabriek. In 2018 was ze onderdeel van het *München Biennale Festival* als "key member" voor nieuw muziektheater, voor het werk *BUBBLE <3*

Lam Lai presenteert een showcase van haar werk. Het onderzoek voor het project rondom deze showcase begon in 2017. Percussionist Mei-yi Lee werkte met Lam Lai aan *The Dancing Percussionist*, die Lam Lai her-arrangeerde. In de tweede fase voegde Harpiste Liesbeth Vreeburg zich bij het project om te werken aan de complexiteit van de ruimtelijkheid en de luisterervaring. Ook kwam acteur Marijn Prakke erbij. Het eindresultaat is een verbod om het vermogen van kunstenaars te onthullen; dit wordt het leidende ontwikkelingselement in de imaginaire wereld van Lam Lai.

concept | Lam Lai
muziek | Liesbeth Vreeburg
spel | Marijn Prakke

* Lam Lai werkt als componist over de hele wereld. Ze bereidt een groot internationaal project voor, waar de Veenfabriek in 2020 een rol in gaat spelen.

Met dank aan | Rianne Valstar (productionele begeleiding), Phylcia Kaldenhoven & Pien Roeland (begeleiding PR & Marketing), Paul Koek, Joeri Vos & Ton van der Meer (artistieke begeleiding)
Ontwerp logo | Simon Boer

De nieuwe lichting Ontdekkingen. 2019/2020

In 2018 hebben we drie nieuwe jonge talenten gevraagd om in de periode 2019/2020 Ontdekking bij de Veenfabriek te zijn. Dit zijn ze:

Niki Verkaar werd in 2018 genomineerd voor een Gouden Kalf voor beste vrouwelijke bijrol. Ze is een bijzondere en zeer getalenteerde actrice. *Atlantis* wordt in 2019 de derde grote productie van de Veenfabriek waar ze sinds haar afstuderen bij betrokken is. In deze voorstelling zal ze een grote, dragende rol gaan vertolken. In 2019 start ook haar traject als Ontdekking.

Simon Boer deed begin 2018 zijn acteursstage bij de Veenfabriek, waarbij hij 'en passant' een nieuw besturingssysteem voor theaterlicht uitvond en met zijn 3D-printer een deel van de rekvisieten ontwierp. We kijken uit naar meer van zijn humor, intelligente spel en vindingrijkheid en hij krijgt de ruimte om zijn verschillende talenten verder te ontwikkelen.

Gerjan Piksen studeerde compositie en muziektechnologie en rondde in 2018 zijn masteropleiding muziektheater af bij T.I.M.E. (Koninklijk Conservatorium Den Haag, artistieke leiding Paul Koek). In 2018 componeerde hij tijdens zijn opleiding de muziek voor *Het Verhaal van het Verhaal* van Jetse Batelaan. De voorstelling die de Zilveren Leeuw won op de Biënnale van Venetië.

2.3 NIEUWE MAKERS | KASSETT

De 'Nieuwe Makers' van Kasset zijn een coproductie partner met een bijzondere positie: het gezelschap staat geheel op eigen benen, maar maakt ook gebruik van de kennis en coaching door medewerkers van de Veenfabriek. Ook repeteren ze bij de Veenfabriek en houden ze kantoor op ons kantoor. Op deze manier geven we een stevige impuls aan hun ontwikkeling en bieden we hen vele vliegreuen om die ontwikkeling te bestendigen.

Kasset heeft in 2017 en 2018 de volgende twee producties gemaakt in coproductie met de Veenfabriek:

HOOFDROL (2017)

CREDITS

tekst en regie: Frank Siera | spel: Oukje den Hollander, Ellen Goemans, Ayla Satijn | muziek: Blazin' Quartet (Srdjan Ivanovic, Daan Herweg, Joao Driessen) | arrangementen: Srdjan Ivanovic, Oukje den Hollander | geluidsontwerp: Bart Schatteleijn | scenografie: Hannah Krauss | lichtontwerp: Tim van 't Hof | filosofisch advies: Gerko Tempelman | technische ondersteuning: Amber Stallenberg, Floris Vermist | productieleiding: Selma Hanzon | locatiemanagement: Joppe Kos | regie- en productieassistentie: Isabel van Hauwe

★★★★ NRC | Jayne Mansfield en worstelen in de regen.

"In Hoofdrol arrangeert muziektheatercollectief KASSETT de onmogelijke ontmoeting tussen een filosoof en sekssymbool. Eigenlijk stierf Arthur Schopenhauer 73 jaar voor Jayne Mansfield geboren werd - toch schudden zij elkaar nu de hand. Dat Mansfield zichzelf het imago van domme blonde liet aanmeten, gaat er namelijk niet in bij actrices Oukje den Hollander, Ellen Goemans en Ayla Satijn. Losjes zoeken zij antwoorden in de filosofie. Een fris-intelligente voorstelling met humor en jazzy muziek van Blazin' Quartet."

Met HOOFDROL heeft KASSETT een belangrijke stap kunnen zetten in hun ontwikkeling. Het maken van deze voorstelling, met het verhaal over Jayne Mansfield, de filosofie van Arthur Schopenhauer en het doel om het publiek aan het denken te krijgen over de rol van hun eigen hoofd en onderbuik was een wens die tot vervulling is gekomen. Ook heeft HOOFDROL ervoor gezorgd dat KASSETT binnen hun vakgebied én bij een nieuw publiek een belangrijke voet aan de grond heeft gekregen.

KRAAK (2018)

CREDITS

zang, spel en compositie: Oukje den Hollander | spel: Michaël Bloos | muziek en compositie: Marijn Korff de Gidts, Lucas Kramer | tekst en regie: Frank Siera | scenografie: Lucas Kramer | filosofisch advies: Gerko Tempelman | productie: Selma Hanzon-Keijzer | grafisch ontwerp: Floris Schrama | geluidstechniek: Bart Schatteleijn | lichttechniek: Amber Stallenberg | met dank aan de Veenfabriek, Paul Koek, Ton van der Meer, Tamara Keasberry (Bureau tamtam), Petra de Haan, Jolie Vreeburg, Lotte Lammers en Erik Benders

Met muziek en filosofie het wereldraadsel te lijf | Theaterkrant

"Het zou een middeleeuwse instrumentenwerkplaats kunnen zijn, waar KRAAK speelt. (...) De teksten van Wittgenstein die schrijver Frank Siera in zijn tekst opneemt, zijn soms poëzie, soms onbegrijpelijk voor een geest niet groter dan de mijne. (...) Den Hollander zingt mooi en componeerde de muziek met Marijn Korff de Gidts en Lucas Kramer, die live spelen. Soms klinken de middeleeuwen door in de muziek. Het is erg te hopen dat de ingenieuze muziekmechaniek nog vaker te zien is."

De voorstelling KRAAK was voor KASSETT een belangrijke stap. Ten eerste was dit de afsluitende voorstelling van de Nieuwe Makersregeling die zij van het Fonds Podiumkunsten hebben mogen ontvangen, als Nieuwe Maker bij de Veenfabriek. Hiermee hebben ze een tweejarig traject afgesloten, waarin ze zichzelf hebben ontwikkeld tot een volledig zelfstandig muziektheatercollectief dat op eigen benen kan staan.

Beeldend kunstenaar en muzikant Lucas Kramer ontwierp voor KRAAK 'the Kraken': een grote, onnavolgbare machine van hout die eigenhandig muziekinstrumenten bespeelde. Snaarinstrumenten (violen, bas- en elektrische gitaar), percussie (waaronder troms, bekkens, klokkenspel en koebellen) en blaas- en toetsinstrumenten (orgelpijpen, melodica's en een pianette) met als opvallend details het gebruik van de Leidse, elektronische kraakdoos.

2.4 COMMUNITY ART | LEIDEN TE WATER

MUZIEK | THEATER | SAMEN | TOEKOMST | STAD

Een futuristische muziektheatervoorstelling voor en door Leidenaren.

Het is het jaar 2053 en de stad Leiden staat net als de rest van westelijk Nederland onder water. Slechts de hoogste verdiepingen, torens en daken steken nog uit boven de nieuwe zeespiegel.

Wij nodigen jullie, overlevers en achterblijvers, uit in ons tijdelijke stadhuis op de tweede verdieping van het Scheltemagebouw. Waar we droge voeten hebben en je verslag krijgt van de stand van zaken in de stad. Over de winkels op vloten, de schoolklasjes in rondvaartboten, de pont als nieuwe stadsbus en het eerste feestje onder water. Want je begrijpt dat wij Leiden niet zonder slag of stoot opgeven. Dat wij er alles aan doen om onze levens in onze geliefde stad weer op te pakken en voort te zetten.

Op uitnodiging van de Veenfabriek maken regisseur Nita Kersten (stichting Bind) en componist/muzikaal leider Bastiaan Woltjer deze

voorstelling over de toekomst van Leiden, in nauwe samenwerking met stadsbewoners. In straatinterviews werd Leidenaren gevraagd naar hun beeld van de stad als het in het jaar 2053 door de stijgende zeespiegel onder water zou komen te staan. Een 16-koppig gelegenheidskoor uit de stad en twee acteurs van de Veenfabriek geven in de voorstelling vorm aan het materiaal dat is voortgekomen uit de straatinterviews.

Tekst, regie, concept | Nita Kersten

Compositie | Bastiaan Woltjer

Spel | Ruta van Hoof, Teun Smits

Dirigent | Tim Hermsen

Koor | Annemarie Adam, Jeroen Bartelsman, Heleen Hidding, Joke Lankhorst, Willem le Mair, Dennis Meijer, Guido Schaake, Connie Schijf, Els Straathof, Martin Teylingen, Gerard van Teijlingen, Soesja Toehpah, Maike Wesseling, Evelien Wietsma, Truuske van den Berg, Onno Kwint

Kostuums | David Fikkert

Animaties | Floris Gagesteijn

Techniek | Tom Brinkkemper

Beeld | Timo Merkies

Mede mogelijk gemaakt door | Fonds voor Cultuurparticipatie, Cultuurfonds Leiden

Met dank aan | zangschool Sirene, Jacinta Groen, Maud Dolsma

Begeleiding PR & Marketing | Phylcia Kaldenhoven

Begeleiding productie | Rianne Valstar

3 HET PUBLIEK VAN DE VEENFABRIEK 2017/2018

3.1 BEZOEKERSAANTALLEN | AMBITIE

	Ambitie		Realisatie tot en met 2018	
	Speelbeurten	Publiek	Speelbeurten	Publiek
Kleine Zaal	140		175	12.298
Grote Zaal	60		88	33.769
Totaal	200	44.000	263	46.067

Als 2018 ons iets heeft geleerd is het wel dat er een groot potentieel publiek is dat de voorstellingen van de Veenfabriek zeer waardeert. Met name de voorstelling *Pinokkio* werd goed bezocht en zeer positief ontvangen, door pers én een breed publiek. Maar ook de belangstelling en de 'buzz' rondom *Theater voor Keti Koti* was groot. Het is ook duidelijk dat er een grotere marketinginspanning nodig/ideaal is om een breed en divers(er) publiek te bereiken, maar dat de middelen die de Veenfabriek hiervoor heeft op dit moment beperkt zijn, waardoor soms belangrijke kansen blijven liggen. We geloven bijvoorbeeld dat er ook voor de activiteiten die wij in het kader van talentontwikkeling organiseren (De Ontdekkingen) in Leiden flink meer publiek is, maar dat we hen nog te weinig weten te bereiken. De marketingactiviteiten die Vis-a-Vis voor onze voorstellingen in Almere kon organiseren, en de manier waarop het theater daar de banden met de 'eigen achterban' van trouw publiek warm weet te houden, ook tussen de voorstellingen door, zien we als een 'best practice' voorbeeld. Een samenhangende strategie ontwikkelen en uitvoeren gericht op (het uitdragen van) de identiteit / het imago van de Veenfabriek is daarvoor van groot belang. Kortom, de ambitie is heel helder: meer publiek per voorstelling/speelbeurt realiseren. We weten dat dat publiek er in potentie is, maar het ontbreekt nu nog aan voldoende tijd en middelen om de benodigde marketinginspanningen ook altijd te leveren. Dat beter organiseren zal een van de belangrijkste speerpunten zijn in de komende jaren.

3.2 BEZOEKERS PER PRODUCTIE

Productie	Speelbeurten		Totaal	
	Kleine zaal	Grote zaal	Publiek	% betalend*
1 Lady G.	4	3	1116	99%
2 Opening de Stijl jaar	0	1	250	0%
3 De Stijl #1 Bart van der Leck	4	6	4795	0% / 99%
4 De Stijl #2 Mondriaan	8	8	4538	1% / 99%
5 De Stijl #3 Theo van Doesburg	3	8	5701	0% / 99%
6 Lord of the Flies	28	5	6796	88%
7 M'n Lust en m'n Leven	36	0	758	97%
8 Moving Head	2	0	50	84%
9 Hoofdrol	13	0	928	64%
10 Strandt	1	0	70	100%
11 So You Think You Can Dada?!	0	3	249	89%
12 Grote Kunstshow	0	2	171	100%
13 Ophelia	5	11	1905	96%
14 Veenproef De Stijl #1 Bart van der	2	0	125	100%
15 Veenproef De Stijl #2 Mondriaan	1	0	90	94%
16 Veenproef HOOFDROL	1	0	50	80%
17 Veenproef Ophelia	1	0	74	95%
18 Veennacht #0: Ontdekkingen	1	0	126	76%
19 Veennacht #1: Midzomeravondfeest	0	1	131	100%
20 Veennacht #2: Toekomst	1	0	65	92%
21 Theater na de Dam	1	0	30	80%
22 Sluisconcert Roelofarendsveen	0	1	3000	0%
23 Gaudeamus Muziekweek	0	1	200	100%
Totaal 2017	112	50	31218	37%/85%
24 Reiziger in Muziek	3	0	190	37%
25 Space Elevator	8	0	229	45%
26 Kraak MC Kasset	11	3	1451	95%
27 Veenproef Title with Logo	1	0	94	67%
28 Laim Lai concert	1	0	15	0%
29 Muziekgebouw Park	0	2	210	100%
30 Rijn & Romeinen	1	0	60	0%
31 Veenproef Kraak MC Kasset	1	0	32	100%
32 Title With Logo	7	0	312	96%
33 Pleasure Island ArtEz	0	1	350	0%
34 Veenproef Pinokkio	1	0	87	93%
35 Tire Laine Extended	2	0	95	74%
36 Pinokkio Oerol	0	18	6480	100%
37 TIME	0	2	200	0%
38 Veennacht Keti Koti	1	0	20	0%
39 Keti Koti	1	0	100	0%
40 Pinokkio	1	12	3274	91%
41 Veenproef Alles van Waarde	1	0	56	82%
42 Alles van Waarde	15	0	1095	91%
43 Eureka, Bitch!	2	0	51	100%
44 Chamber Music	1	0	65	100%
45 Minimal	2	0	130	0%
46 Leiden te Water	3	0	253	92%
Totaal 2018	63	38	14849	89%
Totalen	175	88	46067	54%/86%

* Bezoekers voor de tentoonstelling 100 jaar De Stijl in 2017 betaalden voor het Museumbezoek waar de installatie/ voorstellingen van de Veenfabriek een onderdeel van waren. Bij het 'percentage betalend' wordt het aandeel betalende bezoekers exclusief/inclusief deze bezoekers aangegeven.

3.3 COPRODUCTIES | SAMENWERKINGEN

Co-producent / Partner	Totaal		% van totaal	
	Speelbeurten	Publiek	Speelbeurten	Publiek
Het Nationale Theater	34	6896	13%	15%
Gemeente Museum / O k a	41	15375	16%	33%
Keesen&co / De Vlieg	36	758	14%	2%
Kassett	28	2432	11%	5%
Leidse Schouwburg & Lal	2	171	1%	0%
Songs of Freedom	1	20	0%	0%
ArtEZ	4	540	2%	1%
Compagnie du Tire Laine	33	9849	13%	21%
Muziekgebouw ah IJ	2	210	1%	0%
St Bint	3	253	1%	1%
Bio Science Park Leider	8	229	3%	0%
TIME	2	200	1%	0%
Totaal co-producties	194	36933	74%	80%
Geen co-producent / anc	69	9.134	26%	20%
Totalen	263	46.067	100%	100%

3.4 GEOGRAFISCHE SPREIDING

	Totaal		% van totaal	
	Speelbeurten	Publiek	Speelbeurten	Publiek
Groningen	4	458	2%	1%
Friesland	18	6480	7%	14%
Drenthe	0	0	0%	0%
Overijssel	2	101	1%	0%
Flevoland	5	1930	2%	4%
Gelderland	34	1160	13%	3%
Utrecht	11	1334	4%	3%
Noord-Holland	36	4390	14%	10%
Zuid-Holland	142	28688	54%	62%
Zeeland	0	0	0%	0%
Noord-Brabant	3	345	1%	1%
Limburg	0	0	0%	0%
Nederland	255	44886	97%	97%
België	1	65	0%	0%
Zuid-Afrika	7	1116	3%	2%
Totalen	263	46067	100%	100%

4 ONTWIKKELING ORGANISATIE

De Veenfabriek zoekt naar de balans tussen artistieke ambitie; gezonde financiële bedrijfsvoering en goed werkgeverschap. Dat is in het huidige bestel soms een "harde noot om te kraken". Uitgangspunten zijn de CAO toneel en dans en in de periode 2017-2020 een EIQ van 41,5%. Het exploitatieresultaat 2018 bedraagt € -/- 82.495,-. Het negatieve exploitatieresultaat is in lijn met de verwachtingen en goeddeels ontstaan in de organisatorische overgangperiode eind '17, begin '18. De tegenvallers zijn met name aan de baten-kant. De inkomsten vanuit fondsenwerving vallen opnieuw tegen in 2018. Ook de coproductie-baten vallen iets tegen. De kosten zijn zoals geraamd in de (werk)begroting. Er is goed zicht op -, en grote discipline bij de Veenfabriek waar het gaat om de budgetbewaking. De algemene reserve van De Veenfabriek bedraagt per 31-12-2017 € -/- 54.376,- De Veenfabriek heeft er voor gekozen voor 2018 de focus te leggen op het artistieke resultaat; goed werkgeverschap en een gezonde bedrijfsvoering voorrang te geven binnen heldere financiële kaders, en te voldoen aan onze ambities zoals die vertaald zijn in de prestatieverplichtingen naar het Fonds Podiumkunsten. Ook zetten we in op structurele maatregelen om het exploitatieresultaat vanaf 2019 te verbeteren en de algemene reserve in 2019/2020 aan te vullen. De drie belangrijkste maatregelen op korte en midden-lange termijn die hiervoor al in gang zijn gezet zijn:

- De Veenfabriek investeert in de eerste plaats in de mensen die er maken en werken, want omgekeerd investeren al deze mensen zeer veel in de beweging die de Veenfabriek wil zijn en in de kwaliteit van het muziektheater en in de talentontwikkeling. Binnen deze kaders wordt er vanaf 2019 een structurele en substantiële besparing in de vaste personeelslasten doorgevoerd, waardoor de organisatie flexibeler kan werken en er bovendien meer ruimte ontstaat voor een nieuwe generatie kunstenaars binnen de Veenfabriek.
- De resultaten van de fondsenwerving liepen in 2017 en 2018 achter bij de (begrote) ambitie. In 2018 hebben we hiermee een andere koers ingezet, na ons hierover op verschillende fronten te hebben laten informeren. In 2018 zijn we voor de fondsenwerving bijgestaan door B&D Funding. We hopen en verwachten hiermee de goede weg ingeslagen te zijn, maar aangezien aanvragen altijd betrekkingen hebben op toekomstige projecten, worden de resultaten van de inspanningen op dit gebied steeds pas in een volgend (boek)jaar duidelijk.
- De Veenfabriek heeft de verkoop van de voorstellingen naar zich toegetrokken. De persoonlijke aanpak werpt zijn vruchten af voor 2019 en 2020. De Veenfabriek investeert nadrukkelijk in lange termijn relaties met een aantal speelplekken en festivals. Opgemerkt moet worden dat het een onzekere markt is, dat theaters in toenemende mate 'voorzichtig' lijken te programmeren, en er blijvend zeer veel inspanning moet worden geleverd om onze voorstellingen te verkopen. (Zie ook: 3.1 AMBITIE) We creëren hierin meer rust en stabiliteit door de speelplekken aan de Veenfabriek te verbinden. Er zijn gesprekken gaande over samenwerking over de langere termijn met onder andere Oerol, Het Nationale Theater, Festival Boulevard, Over 't IJ, Het Amsterdamse Bos, Frascati, Bellevue, Kikker&Schouwburg Utrecht, de Toneelschuur, Karavaan, Vis a Vis, Leidse Hout, en de schouwburgen in Zoetermeer, Arnhem, Groningen, Rotterdam, Dordrecht en Leeuwarden. Ook de samenwerking met de Leidse Schouwburg/Stadsgehoorzaal en Ins Blau speelt hierin uiteraard een belangrijke rol.

4.1 EVALUATIES

Na afloop van de activiteiten/voorstellingen wordt steeds uitvoerig geëvalueerd. De kwantitatieve evaluatie geschiedt op basis van

kassagegevens, bezettingsgraad, media-aandacht en een analyse van de financiële gegevens. Hieruit blijkt of de beoogde kwantitatieve doelen zijn behaald. Kwalitatief wordt geëvalueerd in gesprekken met de betrokken medewerkers, partners en muzikanten en acteurs. Elementen die hierin een rol spelen zijn onder andere: kwaliteit van het programma, bereik en samenstelling van het publiek, sfeer, profilering en de ontwikkeling van talent. Los van de voorstellingen vinden er ook evaluaties plaats van verschillende 'aandachtsgebieden' zoals onderwijs, talentontwikkeling binnen het ontdekkingen-traject, de verkoop van voorstellingen, de marketing, etc. De evaluaties worden genotuleerd en zijn intern om als organisatie te verbeteren. In 2018 heeft de Veenfabriek voor het eerst een 'heisessie' georganiseerd (op het veen), waarin we twee middagen met de directie, kantoor en productiemedewerkers, de muzikaal leiders en een aantal vaste acteurs hebben geëvalueerd en gebrainstormd onder leiding van een externe dagvoorzitter. Dit was zeer prettig en waardevol. Naast dat de zaken konden worden besproken die in de waan van de dag kunnen blijven liggen bij het wekelijkse 'kantooroverleg', hebben we stilgestaan bij de visie, missie en de intrinsieke waarde van de Veenfabriek en ieders rol en ambities daarbinnen.

Belangrijk element voor de evaluatie van onze activiteiten - en een wens van de Veenfabriek - is het uitvoeren van professioneel publieksonderzoek. Dit levert namelijk waardevolle informatie op over bijvoorbeeld verwachting en beleving van het publiek, over de inhoud van de voorstelling, over doelgroepen en over effectiviteit van marketinginspanningen. De Veenfabriek heeft uiteraard publieksenquêtes gehouden na verschillende producties, de respons is echter gering. Bovendien willen speelplekken niet altijd meewerken, en lijkt e.e.a. met de nieuwe regelgeving rondom persoonsgegevens lastiger geworden. Met name door de Veenproeven - waar publiek en spelers samen eten aan lange tafels, is er wel veel persoonlijk contact en kennis over met name het Leidse Publiek, en trouwe fans die we bij de voorstellingen en bijna elke Veenproef terugzien. De Veenfabriek kan echter geen (statistisch) betrouwbare uitspraken doen over de gehele bezoekerspopulatie en moet concluderen dat een organisatie als de Veenfabriek eigenlijk te klein is om dit onderzoek zelfstandig professioneel uit te voeren. In onze ogen ligt hier wel een belangrijke kans/taak, die zowel voor evaluatie als in de verantwoording naar partners belangrijk is en waar we in overleg binnen een branche-organisatie als het NAPK, of met het Fonds Podiumkunsten, graag over mee willen denken, en voorstellen voor willen doen. Bovendien worden dit soort gegevens ook interessanter als ze in samenwerking tussen verschillende gezelschappen worden verzameld omdat de gegevens dan vergeleken kunnen worden.

4.2 SAMENWERKEN MET DE LEIDSE SCHOUWBURG

De Veenfabriek gaat intensiever samenwerken met de Leidse Schouwburg en Stadsgehoorzaal. Onze **gezamenlijke ambitie** voor de komende jaren is om van "Leiden Stad van Ontdekkingen", "**Leiden Stad van Ontdekkingen en Muziektheater**" te maken. De bundeling van krachten van Veenfabriek en Leidse Schouwburg levert nieuwe culturele energie voor de stad. We zetten in op het samen creëren van een muziektheater-thuis voor Leiden en regio, met landelijke uitstraling. Leiden krijgt de leukste schouwburg van Nederland. Door de bundeling van krachten verbeteren we onze slagkracht op het gebied van:

- Artistieke ontplooiing | Van het kind, dat kennis kan maken met verschillende kunstvormen, tot de talenten die binnen het Ontdekkingen-programma van de Veenfabriek ruimte en begeleiding krijgen zich te

ontwikkelen, tot de professionele kunstenaars die hun werk kunnen maken onder goede arbeidsomstandigheden en voor redelijke vergoeding: alles komt samen in een uniek interdisciplinaire makershuis (broedplaats) van de stad Leiden, waarin de pijlers zijn: muziek, theater, gastronomie en experiment. Samenwerking in backoffice zorgt voor meer publiek en voor meer ruimte voor focus op artistieke ontwikkeling. 'Reuring en beweging' rondom de Leidse Schouwburg en Stadsgehoorzaal door nieuw netwerk van makers en talenten, waardoor nieuwe cross-overs en coproducties kunnen ontstaan die tot mooie, belangrijke voorstellingen leiden. Wederzijdse inspiratie in 'innovatieve denktank' met universiteit en ondernemers die een verbreding van artistieke inzichten oplevert. Wederzijdse inspiratie door meer, directer en vooral persoonlijker contact tussen publiek en makers.

●Toegang | Overal in Nederland bundelen makers en podia meer hun krachten om het publiek in stad en regio meer te bereiken. Door samenwerking in backoffice taken (als marketing) kan bijvoorbeeld gerichter onderzoek gedaan worden naar doelgroepen, deelnemers, publiek én 'wegblijvers' binnen de regio, waardoor meer drempels voor cultuurdeelname kunnen worden weggenomen. Concreet: De Veenfabriek wordt zichtbaarder in stad en regio en beter toegerust om publiek te ontvangen voor voorstellingen,

veenproeven en veennachten; De Leidse Schouwburg krijgt meer 'smoel'; landelijke uitstraling en wordt laagdrempeliger. De Veenfabriek/Leidse Schouwburg wordt van en voor alle Lei(d)enaren.

●Pluriform aanbod | Traditie (Leidse Schouwburg) en Artistieke/Inhoudelijke Innovatie (Veenfabriek) zorgen samen voor een breder cultureel aanbod, dat toegankelijk én vernieuwend is; groter regionaal en (inter)nationaal netwerk van makers en cultuur vanuit verschillende tradities en gezichtspunten. Voorbeelden: 1. in samenwerking met Nationale Theater in Den Haag en Songs of Freedom uit Leiden, ontwikkelt de Veenfabriek "Theater voor Keti Koti" 2. Twee weken per jaar neemt supermarkt Mabroek (op de Beestenmarkt) de programmering over van de Leidse Schouwburg en twee weken per jaar nemen de inwoners van de wijk de Kooi de programmering over.

●Autonomie en continuïteit | Het is voor de stad van groot belang om ruimte te bieden aan de autonome ontwikkeling van kunst. De schouwburg is 'van de maatschappij' en moet om maatschappelijk relevant te kunnen zijn zich door die maatschappij gedragen weten en moet tegelijk op diezelfde maatschappij kunnen reflecteren en kritiek kunnen leveren.

Het is daarom van belang dat overheden niet enkel 'mooie gebouwen neerzetten', maar ook een vrije, relevante programmering van de gebouwen mogelijk maken, door de makers te ondersteunen. Door de bundeling van krachten staan de Veenfabriek en de Leidse Schouwburg sterker in samenwerking met publiek en politiek (ook landelijk), en ook het bedrijfsleven (samenwerking/sponsoring). Vanuit Rijk, raad van cultuur en regio's wordt er meer aangestuurd op regionale samenwerking en structuren. De Veenfabriek en de Leidse Schouwburg willen, samen met de stad en regio, klaar zijn voor de toekomst!

4.3 OVERIGE SAMENWERKINGEN

Naast de coproductie- en samenwerkingspartners die al hiervoor of bij de betreffende activiteiten genoemd worden: voor de gastronomie tijdens de Veenachten en Veenproeven - verzorgd door acteur en kok Phi Nguyen - werkte de Veenfabriek in 2018 opnieuw samen met restaurant Breda en restaurant GUTS&GLORY uit Amsterdam.

De Veenfabriek werkt binnen het Cultuurkwartier Leiden samen met partijen als Leiden Marketing en het cultuurfonds Leiden. Directe partners zijn onze bureaus in de Marktsteeg: Poppodium Gebr. de Nobel, de galerie MS10 en natuurlijk onze pandgenoten: horeca Scheltema en het theatergezelschap Domino. In 2018 leidde deze samenwerking tot het eerste 'Marktsteegfestival' het *Get Lost festival* op 24 maart. De Gemeente Leiden ondersteunde de Veenfabriek in 2018 met subsidie, en is ook een belangrijke sparringpartner voor onze activiteiten die in Leiden plaatsvinden, zoals de Sleutelwerken, Veenachten en Veenproeven. Zo denkt de gemeente bijvoorbeeld mee als wij op zoek zijn naar een unieke plek in Leiden voor een locatievoorstelling.

4.4 EIQ | LIQUIDITEIT | SOLVABILITEIT

Het solvabiliteit-percentages (eigen vermogen/vreemd vermogen*100%) komt uit op -20%. Hoewel de solvabiliteit zorgelijk is, is het door de niet in de balans opgenomen toegezegde subsidie redelijk te verwachten dat de Veenfabriek op de lange termijn aan zijn verplichtingen kan voldoen. Aan de hand van de current ratio (vlottende activa/ kort vreemd vermogen) wordt de liquiditeit beoordeeld. De ratio is 1,91. Daarmee is er geen probleem met de liquiditeit op korte termijn.

Het EIQ bedraagt in 2018 42,4%, waarmee de Veenfabriek het vertrouwen heeft op de lijn te zitten waarmee in de periode 2017-2020 een gemiddeld EIQ van 41,5% gehaald zal worden.

Van de coproducties met De Vlieg/Keesen&co en Kasset, beide in de Nieuwe Makersregeling, worden in de jaarrekening 2018 ook de kosten voor 2017 verwerkt, volgens afspraak aan het einde van de looptijd van de regeling. Voor de Nieuwe Makers van Kasset was de Veenfabriek in 2016 namens hen aanvrager van de Nieuwe Makers-subsidie. In overleg met het Fonds Podiumkunsten is het beheer overgedragen aan Kasset. Dit heeft tot gevolg dat de Veenfabriek de gegevens van deze twee coproductiepartners nu verwerkt. (Met uitzondering van de speelbeurten die wel in 2017 in de prestatiecijfers zijn opgenomen). De Voorstelling "Kraak" van Kasset en de Veenfabriek vond in 2018 plaats. Zie voor overige informatie de jaarrekening 2018.

4.5 KANSEN EN RISICO'S

Sterktes	Zwaktes
Uniek artistiek profiel binnen muziektheater	Financiële positie voor lange termijn onzeker. Weinig weerbaarheid en geen mogelijkheden om te investeren in de toekomst
Veel en gevarieerd artistiek talent in huis onder artistieke leiding van Joeri Vos (schrijver en regisseur) en Paul Koek (componist en regisseur)	Personeel vasthouden moeilijk door hoge werkdruk en frustratie over de weinig middelen om het werk goed te doen
Broedplaats functie voor nieuw artistiek talent	Versnippering van activiteiten waardoor aandacht voor -, en kwaliteit van, hoofd-producties bedreigd kan worden
Sterke positie in keten onderwijs, talentontwikkeling, nieuwe makers - jonge makers weten Veenfabriek te vinden	Informeel bestuurscultuur waardoor onduidelijkheid over bevoegdheden en verantwoordelijkheden kan ontstaan
Grote, centraal gelegen speelplek in Cultuurkwartier Leiden, goede banden met oa Leidse Schouwburg, poppodium en museum Lakenhal	Werkprocessen nog niet allemaal uitgekristalliseerd
Goede positie in regio Leiden, Den Haag en rest Zuid-Holland	Gebrek aan strategie omtrent identiteit en imago
Goede banden met co-producenten en overige partners	Eigen profiel te weinig duidelijk in (marketing) co-producties
Weerbare vaste kern van makers - cultuur waarbij iedereen bijspringt / extra werk verzet om producties mogelijk te maken/problemen het hoofd te bieden	Door meer organisch gegroeide Rol-/taakverdeling ipv scherp afgebakende functies is vervanging bij uitval lastiger te organiseren
Veenfabriek is een 'sterk merk' vooral bij collega-makers / professionals in theater / muziek	Verbinding vinden met een breder publiek: veenfabriek kan als elitair gezien worden

Kansen	Bedreigingen
Verdergaande professionalisering kantoor, inclusief zakelijke leiding, Office manager en marketeer	Spanning tussen prestatieverplichtingen en bijdrage aan gevarieerd cultureel landschap enerzijds en goed werkgeverschap anderzijds. (Zie inleiding FPK bij toekenningen 2017/2020)
Zeer betrokken en zakenkundig bestuur	Afhankelijkheid van Fondsen / privaat geld & toenemende niet-artistieke voorwaarden voor toekenning van verschillende fondsen
Uitwerken samenwerking met Leidse Universiteit	Spanning/te vinden evenwicht tussen prestatieverplichtingen en subsidie-afspraken gemeente Leiden
Uitwerken samenwerkingen in het Cultuurkwartier Leiden	Algemeen: EIQ en prestatieverplichtingen leggen de lat hoog
Uitwerken samenwerking met Leidse Schouwburg	Hoge werkdruk en prestatiedruk kan leiden tot meer uitval door ziekte
Optie voor indienen van een nieuwe Nieuwe Makers regeling.	Wederzijdse afhankelijkheid van coproducties: evenwicht tussen enerzijds bedreiging voor EIQ bij veranderende plannen, anderzijds risico artistieke verstarring bij te veel vastklampen aan plannen
Verkoop activiteiten in eigen handen	Deels afhankelijkheid van "goede pers" voor verkoop en marketing
Er is een groot publiek dat de voorstellingen van de Veenfabriek waardeert	De marketingmiddelen om dat grote publiek te bereiken zijn beperkt.

5 WERKGEVERSCHAP | OPDRACHTGEVERSCHAP

Een belangrijk onderwerp in de organisatorische professionaliseringsslag van de Veenfabriek is het personeelsbeleid, wat zowel de mensen in loondienst als de mensen op ZP-basis raakt. De Veenfabriek is een relatief kleine organisatie, waarin iedereen een uitzondering is. Er is tijd vrijgemaakt voor het verder vormgeven van een eenduidig HR-beleid, op basis van de cao Toneel en Dans, zoals een zichzelf respecterend gezelschap zich zou willen aanmeten. Met dit beleid als uitgangspunt, wordt er aandacht besteedt aan de individuele behoeften van de mensen. We willen daarin een signalerende en ondersteunende rol aannemen en beogen hiermee voor hen die met ons muziektheater maken, een inhoudelijke gesprekspartner en meedenker te zijn in hun werknemer- en ondernemerschap.

5.1 BESTUUR | DIRECTIE

Bestuur en Directie zijn in 2018 formeel zes keer bij elkaar in vergadering geweest.

10-01-2018

17-04-2018

30-04-2018

15-05-2018

04-07-2018

20-12-2018

Het bestuur van de Veenfabriek bestaat uit:

Voorzitter | A. W. Kist

(Advocaat, voormalig D.-G. Nederlandse Mededingingsautoriteit en voorzitter College van Bestuur Universiteit Leiden)

Penningmeester | Y.H.M.N. Folmer

(Voormalig ondernemingsbestuurder Heineken, Douwe Egberts en Royal Hausmann & Hötte BV)

Secretaris | F. C. de Ruiters

(Klavecijnist/musicoloog, voormalig directeur Holland Festival, Holland Festival Oude Muziek Utrecht, Koninklijk Conservatorium, emeritus decaan/hoogleraar Universiteit Leiden)

Adviseur van het bestuur | J. Elffers

(Organisatieadviseur, oprichter en partner bij adviesbureau AEF. Oud-hockeyer van de Nederlandse hockeyploeg)

De directie van de Veenfabriek in 2018:

Artistieke leiding: Joeri Vos en Paul Koek

Zakelijke leiding : Sandra van Boetzelaer

5.2 CODE CULTURELE DIVERSITEIT

De Veenfabriek ontwikkelt zijn activiteiten vanuit nieuwsgierigheid en een open blik naar de ander. Diversiteit ziet de Veenfabriek als een kracht en een verrijking voor de samenleving en voor het eigen gezelschap. De casts van verschillende Veenfabriek producties en de deelnemers aan het talentontwikkelingsprogramma zijn internationaal en cultureel divers. Om ook een jonger en meer heterogeen publiek te bereiken is extra inzet op de marketing nodig. Ook kan in dit kader nagedacht worden over de inhoud en programmering. Over dit onderwerp staat o.a. een brainstormsessie gepland met de Leidse Schouwburg. In het opstellen van profielen van beoogde nieuwe bestuurders/toezichthouders wordt de CCD geraadpleegd. De Veenfabriek werkt met o.a. Theatergezelschap Domino (voor mensen met een beperking) en met Netwerk Being First Leiden (voor inwoners uit Leiden en omstreken die te vroeg in de ww terecht zijn gekomen door ontslag). We werken met acteurs en 19 musici met diverse culturele achtergronden, bijvoorbeeld uit Taiwan, Vietnam, India, Marokko en Syrië. In de keuze van kandidaten voor het talentontwikkelingsprogramma is diversificatie van de Veenfabriek een van de richtlijnen. Theater voor Keti Koti is een idee van Joeri Vos, Phi Nguyen en Romana Vrede en een initiatief van de Veenfabriek en het Nationale Theater, met als doel van Keti Koti een nationale vrije dag te maken in Nederland, en in het muziektheater meer ruimte te creëren voor de verhalen rondom in dit thema.

5.3 CODE CULTURAL GOVERNANCE

Het bestuur hanteert in haar functioneren de Governance Code Cultuur als leidraad, omdat zij de principes van deze Code als intrinsieke kernwaarden van de organisatie wenst te zien. Een kritische gewetensvolle houding past bij behoorlijk bestuur, vindt de Veenfabriek.

5.4 FAIR PRACTICE CODE

De Veenfabriek heeft een eerlijk beloningsbeleid en houdt zich aan de richtlijnen CAO theater en dans. Ook hanteert de Veenfabriek de kernwaarden van de Fair Practice Code in haar dagelijkse activiteiten. De behoefte om solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen in uitkomst te onderschrijven, voelt voor de Veenfabriek als een beweging met een culturele doelstelling vanzelfsprekend. Een nieuwsgierige beschouwende open blik op de wereld, vrij van veroordeling, is een goed begin.

5.5 TOEPASSING WNT

In het verslagjaar zijn aan geen van de medewerkers van de Veenfabriek honoraria verstrekt die vallen boven de WNT-norm.

VEENFABRIEK

REGIE | JOERI VOS
MUZIEK | PAUL KOEK
INCLUSIEF MAALTIJD

Festival Karavaan | Alkmaar | 29, 30, 31 mei en 1, 2, 5, 6 jun
Festival Boulevard | Den Bosch | aug
Amsterdamse Bostheater | 18, 19, 20, 21 en 22 sept
Leiden | 24, 26, 27 en 28 september

ATLANTIS

MUZIEK | THEATER | NIEUW | BETER | BESCHAVING | LIZARD PEOPLE

VEENFABRIEK.NL

CULTUURFONDS
LEIDEN

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL